

Årsberetning 2020

**BERG
SPAREBANK**
Lokalbanken ved din side

Innholdsfortegnelse

Årsberetning 2020	1
Innledning	4
Samfunnsøkonomi og rammevilkår.....	5
Virksomhetens art, lokalisering og styring.	7
Virksomheten i 2020.	13
Risikoforhold og intern kontroll.	15
Resultatutvikling.....	17
Kapitalutvikling.....	20
Utsiktene for kommende år	21
Nøkkeltall	23
Resultatregnskap med notehenvvisninger.....	24
Balanse med notehenvvisninger	25
Kontantstrømoppstilling - direkte metode.....	27
NOTER	28
NOTE 1 - Regnskapsprinsipper.....	28
Kredittrisiko.....	34
NOTE 2 - Kredittrisiko	34
NOTE 3 - Anvendelse av estimater og skjønnsmessige vurderinger	38
NOTE 4 - Kapitaldekning	39
NOTE 5 - Risikostyring.....	41
NOTE 6 - Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet.....	43
NOTE 7 - Fordeling av utlån	44
NOTE 8 - Kredittforringede lån	45
NOTE 9 - Forfalte og kredittforringede lån	46
NOTE 10 - Eksposering på utlån	46
NOTE 11 - Nedskrivninger, tap finansiell risiko.....	46
NOTE 12 - Store engasjement	48
NOTE 13 – Sensitivitet	48
Likviditetsrisiko.....	49
NOTE 14 - Likviditetsrisiko	49
Markedsrisiko.....	50
NOTE 15 - Valutarisiko.....	50
NOTE 16 - Kursrisiko	50
NOTE 17 - Renterisiko.....	50
Resultatregnskap.....	52
NOTE 18 - Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	52
NOTE 19 - Andre inntekter	52
NOTE 20 - Lønn og andre personalkostnader.....	52
NOTE 21 - Pensjonskostnad.....	54
NOTE 22 - Andre driftskostnader	54

NOTE 23 - Transaksjoner med nærstående	55
NOTE 24 - Skatter	55
Balanse	57
NOTE 25 - Kategorier av finansielle instrumenter	57
NOTE 26 - Virkelig verdi finansielle instrumenter	57
NOTE 27 - Certifikater og obligasjoner	58
NOTE 28 - Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over resultat	59
NOTE 29 - Aksjer og egenkapitalbevis til virkelig verdi over utvidet resultat	59
NOTE 30 - Eierinteresser i konsernselskap	60
NOTE 31 - Varige driftsmidler	60
NOTE 32 - Andre eiendeler	61
NOTE 33 - Innlån fra kredittinstitusjoner	61
NOTE 34 - Innskudd fra kunde	61
NOTE 35 - Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital	61
NOTE 36 - Annen gjeld og pensjon	62
Annet	62
NOTE 37 - Garantier	62
NOTE 38 - Hendelser etter balansedagen	63
NOTE 39 - Overgangsnoter IFRS - tabeller (kun morbank)	63
NOTE 40 - Leieavtaler (hvor selskapet er leietaker)	66
Revisors beretning for 2020	67

Innledning

Berg Sparebank har datterselskapene AS Storgaten 10 og Berg Sparebank Eiendomsmegling AS som inngår i konsernregnskapet. Konsernregnskapet avviker ikke vesentlig fra bankens regnskap. Der ikke annet er nevnt, tar opplysningene i årsberetningen utgangspunkt i morbankens virksomhet og regnskap.

Berg Sparebank har pr. 31.12.2020 et resultat før skatt på 47,7 mill. kroner (61,8). Siden regnskapet for 2020 er ført etter IFRS, og 2019 etter NGAAP, er ikke resultatene helt sammenlignbare. Inkluderes «utvidet resultat» med resultat før skatt i 2020 blir resultatene sammenlignbare med henholdsvis 53,3 mill. kroner i 2020 mot 61,8 i 2019. Resultatet er preget av redusert rentenetto, reduserte provisjonsinntekter, økte verdipapirinntekter, ekstraordinære kostnader knyttet til valg av ny kjernebankleverandør og økte uspesifiserte tapsnedskrivninger knyttet til Koronapandemien.

I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) er resultat før skatt 1,29 prosent (1,77) i 2020. Inkluderes «utvidet resultat» er resultat før skatt 1,44 prosent.

Rentenettoen, som utgjorde 62,7 mill. kroner, er som følge av betydelige rentekutt, førtidig rentenedsettelse på lån, redusert utlånsvolum og tøff konkurranse redusert med 5,7 mill. kroner. I prosent av GFK faller rentenettoen til 1,70 prosent (1,96) i 2020.

Netto andre driftsinntekter øker med 3,5 mill. kroner fra 2019, og utgjorde 46,4 mill. kroner. Utbytte og andre inntekter fra verdipapirer øker med 3,2 mill. kroner til 14,2 mill. kroner. Netto provisjonsinntekter reduseres med -0,7 mill. kroner til 27,8 mill. kroner, hovedsakelig som følge av redusert provisjon fra forsikring og på betalingsområdet. Netto kursgevinst på finansielle instrumenter øker med 0,9 mill. kroner til 4,4 mill. kroner, til sammen en netto økning på 3,5 mill. kroner. I prosent av GFK øker netto andre driftsinntekter til 1,26 prosent (1,23) i 2020.

Driftskostnadene for 2020 utgjør 60,0 mill. kroner, og er 10,2 mill. kroner høyere enn kostnadene for 2019. Kostnadsøkningen er i hovedsak relatert til beslutningen om bytte av kjernebankleverandør fra SDC til TietoEvry. Målt mot GFK er kostnadene 1,63 prosent (1,43) i 2020. Korrigert for denne ekstraordinære kostnaden ville kostnader i prosent av GFK vært 1,38 prosent. Kostnader i prosent av inntekter i 2020 utgjør 55,0 prosent (44,7). Korrigert for nevnte ekstraordinære kostnad blir K/I 46,6 prosent.

Netto kostnadsførte tap og nedskrivninger på utlån utgjør 1,3 mill. kroner (+0,3). Som følge av Koronapandemien er det i 2020 kostnadsført en tilleggsnedskrivning på 4,0 mill. kroner. Dette med bakgrunn i at våre tapsmodeller trolig ikke fullt ut fanger opp effektene av koronapandemien. I prosent av GFK utgjør tap på utlån og garantier 0,04 prosent (-0,01). For ytterligere opplysninger knyttet til tap og nedskrivninger – se note 11.

Etter mange år med sterk utlånsvekst har Berg Sparebank i 2020 en negativ utlånsvekst inklusive Eika Boligkreditt på -5,1 prosent. Ser man veksten over siste 5 års periode er derimot gjennomsnittlig årlig vekst 8,0 prosent. Innskuddsveksten for 2020 er på 5,8 prosent. Bankens forvaltningskapital er økt med 4,6 prosent til 3,711 milliarder kroner.

Utlån i bankens balanse er ved utgangen av året 2,833 milliarder kroner, mens porteføljen i Eika Boligkreditt er på 1,280 milliarder kroner – totalt er utlånsporteføljen på 4,113 milliarder kroner. Bankens forretningskapital er på 4,991 milliarder kroner, en økning på 1,1 prosent.

Samfunnsøkonomi og rammevilkår

Verdensøkonomien har gjennom 2020 vært dominert av Koronapandemien og dens negative økonomiske konsekvenser. Den andre bølgen av viruset har i høst ført til nye strenge restriksjoner, og dette har bremsert den globale gjeninnhenting. Flere vaksinasjonsprogrammer har på rekordtid blitt godkjent i USA og i EU, og det settes nå inn store ressurser for en rask utrulling av vaksine. Det er imidlertid usikkerhet forbundet med produksjon av vaksine, tempoet for utrulling, vaksinenes varighet, og potensielle nye mutasjoner av viruset. Derfor kan det ta tid før den globale økonomien henter seg inn og kommer tilbake til BNP-nivåer før krisen.

For å bekjempe den økonomiske nedturen har det blitt igangsatt massive penge- og finanspolitiske tiltak. Dette har bidratt til å redusere risikoen for enda flere konkurser, tap av arbeidsplasser og finansiell uro. På verdensbasis har husholdningenes sparing økt betydelig gjennom krisen, som følge av stimulansepakker og begrensede muligheter til konsum ved nedstenging av samfunnet. Det er dermed ventet en rask økning i konsumet etter hvert som økonomiene åpner og usikkerheten reduseres.

Norsk økonomi.

Da landet ble stengt ned som et ledd i bekjempelsen av Koronapandemien i mars 2020 falt samtidig oljeprisen som en stein. Dette ble starten på en av de største nedgangskonjunkturer siden andre verdenskrig, med rekordhøy arbeidsledighet og et brått fall i verdiskapingen.

I det korte bildet har de statlige restriksjonene i bekjempelsen av viruset en nedkjølende effekt på norsk økonomi. Samtidig ble det gjennom fjoråret iverksatt en rekke kraftfulle tiltak for å stimulere økonomien. Norges Bank hadde tidligere økt styringsrenten fra 0,5 prosent til 1,5 prosent, noe som ga mer potensiale for kraftfulle tiltak gjennom ordinær pengepolitikk. I 2020 ble styringsrenten senket i tre omganger, ned til rekordlave 0 prosent.

I tillegg til en rekordlav styringsrente har også finanspolitikken blitt innrettet svært ekspansivt. Tiltak som for eksempel innføringen av kompensasjonsordningen har bidratt til at det strukturelle oljekorrigerte budsjettunderskuddet forventes å ende på 392,5 milliarder kroner. Norsk Fastlands-BNP falt med om lag 3,4 prosent i 2020. Norges Bank ser for seg en økning på 3,7 prosent i 2021 og 3,1 prosent i 2022. Sentralbanken knytter sine prognoser for en rask gjeninnhenting til økt konsum i husholdningene, økte boliginvesteringer og offentlig etterspørsel. Derimot trekker petroleumsinvesteringer og foretaksinvesteringer ned utviklingen i verdiskaping i 2021. Norges Bank viser videre til at den underliggende inflasjonen er over målet, men at styrkingen av kronen og utsikter til lav lønnsvekst vil bidra til at prisveksten avtar fremover.

Norges Bank har kommunisert at styringsrenten vil bli liggende på dagens nivå en god stund fremover, og har i rentebanen signalisert at renten vil øke gradvis fra første halvår 2022. Samtidig vises det til at størrelsen på tilbakeslaget i økonomien og vesentlig usikkerhet rundt veien videre tilsier at styringsrenten vil holdes på dagens nivå helt til det er klare tegn til at forholdene i økonomien normaliseres.

2.1 Boligprisen

Boligprisene på landsbasis steg med 8,7 prosent i 2020. Det er det sterkeste året i boligmarkedet siden rekordåret 2016. At boligprisene stiger så mye, på tross av Koronapandemien og den økonomiske usikkerheten den fører med seg, skyldes hovedsakelig 2 forhold – rekordlav boligrente, og de massive økonomisk kompenserende tiltakene for bedrifter og husholdninger. Lokalt i Østfold med fokus på

Halden, Sarpsborg og Fredrikstad er boligprisene opp hhv 11,3, 7,0 og 8,5 prosent. Halden er da nesten på høyde med Oslo som steg med 11,7 prosent.

Boligmarkedet påvirkes i tillegg av en rekke andre faktorer som tilbud og etterspørsel, befolkningsvekst, og sysselsetting. Boligpriser som over tid øker betydelig mer enn den generelle pris og inntektsvekst har lenge vært, og fortsatt er, til stor bekymring for Norges Bank og Finanstilsynet. Dette fordi det bidrar til å øke husholdningenes gjeld, og potensielt kan bidra til finansiell ustabilitet.

2.2 Oljeprisen

Norge er en viktig leverandør av olje og gass til det globale markedet, og nesten all olje og gass som produseres på norsk sokkel eksporteres. Inntektene selskapene og staten mottar fra salg av olje og gass har vært helt sentrale for å skape det Norge vi kjenner i dag. Dette tilsvarer om lag 50 prosent av total norsk vareeksport.

Oljeprisen har i 2020, som følge av de økonomiske virkningene av Koronapandemien, vært svært volatil. Året startet med en pris på om lag 66 USD fatet. På det laveste var oljeprisen 21. april rett under 20 USD fatet, og årets siste notering var i underkant av 52 USD fatet. En ustabil og lav oljepris er ikke gode rammebetingelser for fremtidige oljeinvesteringer, som igjen har betydelige ringvirkninger for sysselsetting i sektoren og for norsk økonomi.

2.3 Sysselsetting

Sysselsettingen falt betydelig i 2020 som følge av nedstigning av samfunnet og massive smitteverntiltak for å bekjempe Koronapandemien. Arbeidsledigheten (AKU) var i 2020 på sitt laveste i februar på 3,5 prosent, og på sitt høyeste i august med 5,3 prosent. Ved utgangen av året er vi midt i smittebølge nr. 2 og den sesongjusterte arbeidsledigheten er på 5,0 prosent som utgjør 143.000 ledige. Det er fryktelig mange bransjer som sliter, og antall permitteringer, oppsigelser og konkurser er dessverre medaljens bakside ift. kampen om å bekjempe viruset.

2.4 Renteutviklingen

Norges Bank har i mange år hatt et mål om en årsvekst i konsumprisene som over tid skal være nær 2,5 prosent. Dette målet ble gjennom en ny forskrift for pengepolitikken satt ned med 0,5 prosentpoeng til 2,0 prosent i 2018. Styringsrenten er et av sentralbankens viktigste styringsverktøy for å nå dette målet, og styringsrenten blir brukt aktivt for å stimulere veksten i økonomien. Som følge av Koronapandemiens alvorlige økonomiske tilbakeslag satte Norges Bank ved 3 kjappe rentenedsettelse i mars og mai ned sin styringsrente, foliorenten, med i alt 1,5 prosent til 0,0 prosent. Pengemarkedsrenten målt som 3 måneders Nibor var ved starten av året 1,84 prosent. På sitt laveste var den i august med 0,23 prosent, og ved utgangen av året ble pengemarkedsrenten notert til 0,49 prosent. Bankens innskudds- og utlånsrenter er som følge av dette kuttet betydelig, og utlånsrenten mer enn innskuddsrenten.

2.4 Kredittvekst

Kredittveksten til husholdningene modererte seg gjennom året. Fra en 12- måneders vekst på 5,0 prosent i januar bunnet den i mai på 4,5 prosent for å gradvis øke til 4,8 prosent i oktober. Historisk lave boligrenter bidrar til å dempe fallet i kredittveksten som forårsakes av Koronapandemien. Innføringen av Gjeldsregisteret, og strammere utlånspraksis for forbrukslån i bankene er nok også med å påvirke veksten. Bedriftenes lånevilje har naturlig falt betydelig gjennom året fra 5,1 prosent til 3,6 prosent. Det er bekymringsfullt at gjelden over tid stiger mer enn lønnsveksten, og blant annet OECD frykter en norsk boligboble skapt av lave renter og høyere kredittvekst enn lønnsvekst.

2.5 Kronekursen

Kronekursen er naturlig nok også svært påvirket av Koronapandemien. Ved store kriser flykter aktørene i valutamarkedet til de store valutaene som USD og EURO, og det fører til betydelig fall i små valutaers kurser. Den norske kronens kursutvikling er også sterkt knyttet til oljeprisen, og som tidligere beskrevet falt oljeprisen betydelig våren 2020. Med disse rammebetingelsene har kronen naturlig nok vært svært svak, og på det meste var kronen siden årsskiftet ned 21,6 prosent. Etter dette har kronen hentet seg inn igjen, og for året som helhet er kronen ned 2,5 prosent målt mot i-44 indeksen (valutakursindeks bestående av Norges viktigste handelspartnere). En svekkelse av kronen er isolert sett positivt for eksportrettet næringsliv, og ikke minst verdiutviklingen på SPU – Statens Pensjonsfond Utland. Derimot betyr også en svekket krone at importerte varer blir dyrere, noe som på sikt vil bidra til økt inflasjon.

2.6 Børsutviklingen

Etter en betydelig kursoppgang i 2019 på solide 16,5 prosent endte hovedindeksen på Oslo Børs i 2020 opp med moderate 4,5 prosent. Etter en kraftig nedtur på i underkant av 38 prosent som følge av Koronapandemien har Oslo Børs hovedindeks fra bunnen løftet seg utrolige 61 prosent. Med tanke de realøkonomiske rammebetingelsene virker kursutviklingen i overkant godt smurt av lave renter, gode vaksinenyheter og stigende oljepris. Forholdstallet P/E som måler forholdet mellom prisen på aksjen ift selskapets inntjening er nå på de høyeste nivåer siden 2001. Kan dette vare?

Virksomhetens art, lokalisering og styring.

3.1 Eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

3.1.1 Innledning

Corporate Governance dreier seg i korte trekk om prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse. Prinsippene regulerer forholdet mellom eierne, styret og ledelsen. I en litt videre forstand omfatter CG også forholdet til andre som for eksempel ansatte, kreditorer, myndigheter, lokalsamfunn og forretningsforbindelser. Følgende redegjørelse bygger i store trekk på Den norske standarden for eierstyring og selskapsledelse utarbeidet av NUES, tilpasset en modell for norske sparebanker som er anbefalt av Sparebankforeningen i Norge.

3.1.2 Generalforsamlingen

Bankens øverste organ er Generalforsamlingen. Dette er sammensatt av tre grupperinger – kundevalgte, offentlig oppnevnte og ansatte. Generalforsamlingens sammensetning er åtte representanter valgt av kundene, fire valgt av kommunen og fire valgt av de ansatte. Generalforsamlingen velger bankens styre og revisor. Styret er Generalforsamlingens organ for å lede og utøve den strategiske og operative driften av banken. Generalforsamlingen godkjenner årsregnskapet og beslutter honorarer til bankens tillitsvalgte. Generalforsamlingens kontroll med virksomheten utøves av statsautorisert revisor. Det avgis egen beretning fra revisor til Generalforsamlingen i forbindelse med fremlegging og godkjenning av årsregnskapet. Det avholdes årlig minimum to møter i Generalforsamlingen hvor årsregnskap, årsberetning og disponering av overskudd vedtas. I tillegg gjennomføres valg i henhold til lov og vedtekter. Møtene i Generalforsamlingen ledes av Generalforsamlingens leder eller nestleder. Innkalling skal i henhold til allmennaksjeloven sendes ut minimum fjorten dager før møtet.

3.1.3. Styret.

Styret fører løpende kontroll med bankens drift og risikoeksponering gjennom kvartalsvise rapporteringer av finansielle nøkkeltall og strategiske måltall. Gjennom utarbeidelse av policydokumenter og instruksjoner for risikoområder, bevilgningsfullmakter, årlig ICAAP og internkontrollrapportering i henhold til egen forskrift for bankene, følger styret med på bankens strategiske og operasjonelle risiko. Dette arbeidet overvåkes av Statsautorisert revisor, som avgir en årlig erklæring vedrørende arbeidet med intern kontroll og ICAAP.

3.1.4 Valgkomité

Finansforetaksloven og bankens vedtekter regulerer hvordan valgkomitéarbeidet skal foregå i Berg Sparebank. Ansattes representanter og offentlig oppnevnte representanter til Generalforsamlingen velges etter egne prosedyrer. Kundevalgte velges i et eget valgmøte, etter innstilling fra valgkomitéen. Komitéen foreslår medlemmer til Generalforsamling, styret, valgkomité og øvrige komitéer. Valgkomitéen består av tre representanter hvorav en representant er fra de ansatte.

3.1.5 Bankens ledelse

Administrerende banksjef leder banken sammen med tre avdelingsledere, som samlet utgjør bankens ledergruppe. Adm. banksjef har ledet Berg Sparebank siden mars 2007. Han har 35 års bankerfaring, de siste 21 årene som leder. Controller er leder av Økonomi og intern drift, og er adm. banksjefs stedfortreder. Avdelingsleder PM/BM er leder for Person- og Bedriftsmarkedet. Avdelingsleder KS er leder for bankens Kundeserviceavdeling. For ytterligere detaljer henvises til bankens organisasjonsplan.

3.1.6 Bankens virksomhet og lokalisering

Berg Sparebank er selvstendig lokalbank med hovedkontor i sentrum av Halden, og avdelingskontor i sentrum av Fredrikstad. Bankens Visjon, Kjerneverdier og Forretningside er:

Visjon:

Vi styrker lokalsamfunnet.

Kjerneverdier:

Blid, Engasjert, Rask, Grundig.

Forretningside:

Berg Sparebank skal være en selvstendig lokalbank som skaper gode kundeopplevelser gjennom personlig service og helhetlig økonomisk rådgivning for personer, næringsliv og landbruk.

Banken skal dekke kundenes behov for finansielle tjenester, forsikring og økonomisk rådgivning gjennom alle livsfaser. Berg Sparebank er en selveiende organisasjon uten eksterne eiere. Bankens styrings- og kontrollorganer har sine respektive oppgaver og formål. De ulike organers roller og ansvar er definert gjennom lovgivning, forskrifter og vedtekter.

3.1.7 Selskapskapital

Styret har definert langsiktig minimumsmål for ren kjernekapitaldekning til 14,2 %. Tilsvarende er kjernekapitaldekning og krav til ansvarlig kapitaldekning satt til henholdsvis 15,7 % og 17,7 %. Dagens nivå på 23,82 prosent ren kjernekapitaldekning (21,32 prosent konsolidert ren kjernekapitaldekning) gir oss en buffer til minimumsmålet, og den skal gradvis styrkes gjennom uendret risikoprofil og vekst tilpasset bankens lønnsomhet og kapitalisering. Berg Sparebank har foreløpig ikke hatt behov for utstedelse av fondsobligasjonslån eller emisjon av egenkapitalbevis for å styrke bankens kapitaldekning.

3.1.8 Styret, sammensetning og uavhengighet

Styret består av seks medlemmer og fire varamedlemmer. 5 medlemmer og 3 varamedlemmer velges av generalforsamlingen. 1 medlem, 1 observatør og tilhørende varamedlemmer velges av og blant de ansatte. Kvinneandelen i styret er p.t. 50 prosent. Leder og nestleder velges årlig av Generalforsamlingen ved særskilte valg. Samtlige valgte medlemmer velges for to år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

3.1.9 Risiko- og revisjonsutvalg

Det er etablert eget Risiko- og revisjonsutvalg i tråd med Finansforetakslovens § 8-18, §8-20 samt §13-6. To medlemmer av styret, hvorav en med revisjonsutdanning, utgjør Risiko- og revisjonsutvalget i Berg Sparebank. Instruks for Risiko- og revisjonsutvalget er en del av instruks for styret. Utvalget utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid. Utvalget har i 2020 avholdt 5 møter.

3.1.10 Styrets arbeid

Styret utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid. Årsplanen tidfester sentrale områder som oppdatering av strategisk plan, nøkkeltallsrapporteringer, ICAAP, internkontroll med mer. Det utarbeides månedlige regnskaper og kvartalsvise delårsregnskaper. Styret har i sitt arbeid fokus på at banken organiseres på en forsvarlig måte samt på bankens økonomiske stilling, formuesforvaltning og utøvelse av samfunnsansvar. Det er utarbeidet en egen instruks for styret. Styret har i 2020 avholdt 6 styremøter samt besluttet 2 styresaker pr. sirkulasjon. I tillegg har styret hatt en 2 dagers strategisamling sammen med ledergruppen. Styret evaluerer årlig sin sammensetning og arbeidsform, og det foretas løpende oppfølging av vedtatte planer og budsjetter.

3.1.11 Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret innstilles av valgkomite og besluttes av Generalforsamlingen. Godtgjørelsen fremgår av note til årsregnskapet. Berg Sparebank har ikke etablert bonusordninger eller andre former for kompensasjon til styremedlemmer.

3.1.12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Godtgjørelse til ledende ansatte er regulert av retningslinjer for godtgjørelse i Berg Sparebank vedtatt av styret. Godtgjørelse består av fast lønn, samt bonus. Bonus kan ikke utgjøre mer enn 1,5 x brutto månedslønn til lavest lønnet ansatt. Bonusordningen gjelder samtlige ansatte. Adm. banksjef har ingen bonusordning. Adm. banksjefs lønn og øvrige godtgjørelse fremgår av note til årsregnskapet. Lønn og godtgjørelse til adm. banksjef besluttes årlig i styremøte.

3.1.13 Informasjon/kommunikasjon

Banken utarbeider kvartalsvise delårsregnskaper, årsregnskap med beretning og noter samt Pilar 3 rapport. Denne informasjonen blir tilgjengeliggjort for offentligheten på bankens nettside.

3.1.14 Revisor

Revisor deltar i møter med styret og Risiko- og revisjonsutvalget i forbindelse med behandling av internkontroll, samt ved styrets godkjenning av bankens årsregnskap. Revisor deltar også i Generalforsamlingens møte hvor årsregnskapet legges frem for endelig godkjenning. Revisor gjennomgår den interne kontrollen og avlegger en årlig beretning om denne samt bankens ICAAP prosess. Revisor fremlegger dokumentasjon på arbeid som er utført ut over ordinær revisjon. Revisors godtgjørelse fremlegges til godkjenning i Generalforsamlingen.

3.2 Etikk

Berg Sparebank er forvalter av sine kunders midler, og skal være en etterrettelig, solid og troverdig samarbeidspartner overfor kunder og andre forretningsforbindelser. Som bank er vi i særlig grad avhengig av omverdenens tillit. Kunder, offentlige myndigheter og andre finansinstitusjoner må til enhver tid ha tillit til bankens profesjonalitet og integritet. Dette innebærer et krav om integritet i den enkeltes handlemåte, samt en forpliktelse til å opptre etisk forsvarlig, og dette er nedfelt i bankens etiske retningslinjer.

3.3 Personale, sykefravær og arbeidsmiljø

Ved årets slutt hadde Berg Sparebank 23 ansatte, hvorav 2 er deltidsansatte. Dette utgjør 22,5 årsverk. 48 prosent av bankens ansatte er kvinner. I bankens ledelse er kvinneandelen 50 prosent. Banken arbeider aktivt for at alle ansatte skal være sikret like muligheter til kompetanseutvikling, avansement, meningsfullt arbeid og lik vurdering ved lønnsfastsettelse.

Årets sykefravær var på 234 dagsverk. Dette utgjør 4,3 prosent av total arbeidstid. Av dette utgjør korttidsfravær 1,1 prosent. Arbeidsmiljøet er godt, og banken har etablert gode HMS-rutiner. I samarbeid med tillitsvalgte, verneombud, og med bistand fra Ringvoll Bedriftshelsetjeneste AS avd. Halden er arbeidsmiljøet under fortløpende vurdering. Arbeidsulykker er ikke årsak til sykefravær.

3.4 Bærekraft og Samfunnsansvar

Bankens retningslinjer for bærekraftig virksomhet og samfunnsansvar omhandler hvordan virksomheten påvirker mennesker, samfunn og miljø. Det å skape verdier og være lønnsom er en del av bankens samfunnsrolle, og gjennom virksomheten vil banken bidra til økonomisk vekst og næringsutvikling i samfunnet.

Det er ikke likegyldig hvordan banken tjener sine penger. Valg av produkter og tjenester skal ikke gå på bekostning av mennesker, etikk eller miljø. Det er en selvfølge at banken etterlever gjeldende lover og forskrifter, og banken skal ha høy etisk bevissthet. Bankens retningslinjer for bærekraftig virksomhet og samfunnsansvar er kjent for alle ansatte.

Selve grunnlaget for sparebankideen, fra sin opprinnelse for ca. 200 år siden og frem til i dag, er behovet for å styrke sosial og økonomisk bærekraft. Velger vi å se stort på det treffer sparebankideen både FNs bærekraftsmål nr. 1 og nr. 8 – «Bekjempe fattigdom», og bidra til å «skape anstendig arbeid og økonomisk vekst». Det kan virke voldsomt å skulle bekjempe fattigdom, men slik vi ser det handler det om å utgjøre en forskjell, og hva banken kan bidra med i våre lokalsamfunn. Dette gjør vi blant annet gjennom å:

- Være en attraktiv finansiell partner med raske beslutningsveier og høy servicegrad.
- Være aktiv medeier i selskaper som har til formål å fremme lokalsamfunnet.
- Være en sterk støttespiller for idrett, kultur, lag og foreningsliv.

Som tradisjonell sparebank er vi en selveiende organisasjon. Vi er stiftet på kapital fra lokalsamfunnet, og har ingen reelle eiere som skal ha utbytte. Gjennom vårt gaveinstitutt gir vi årlig betydelige summer av vårt overskudd tilbake til lokalsamfunnet til allmenntilgode formål. Vi liker å tro at vi gjennom gaveinstituttet medvirker til å skape gode lokalsamfunn hvor det er godt å leve, og godt vokse opp. Gavene bidrar i tillegg til «mindre ulikhet», og kan derfor sies å være i tråd med FNs bærekraftsmål nummer 10.

I 2020 bidro banken med om lag 5,0 mill. kroner. Eksempler på samfunnsengasjementet i 2020 er gaven til Haldenkanalen Regionalpark til utvikling av aktivitetspark ved Brekke Sluser med attraksjoner som bl.a Via Ferrata og Zipline over kanalen. Nytt digitalt guidesystem på Fredriksten Festning, vårt eierskap og sponsorstøtte til Worldtour-rittet Ladies Tour of Norway, HTH, Kvik Halden FK og digitale konserter i Brygga Kultursal for å nevne noe.

Utvikling av aktivitetspark ved Brekke Sluser.

Idrettsglede i regi av Kvik Halden FK.

Worldtour rittet «Ladies tour of Norway»

Idrettsglede i regi av Halden Toppåandball.

Musikk og kultur i digital koronainnpakking.

For Berg Sparebank er det viktig å legge til rette for at begge kjønn er representert, og i banken er kvinneandelen er 50 prosent i både ledergruppe og bankens styre. Dette i tråd med FNs bærekraftsmål nr. 5 – «Likestilling mellom kjønnene».

Kreditt er bankens viktigste forretningsområde, og gjennom finansiering av husholdninger og bærekraftige lokale virksomheter bidrar vi til å skape arbeidsplasser og gjennom det økonomisk vekst og næringsutvikling. Gjennom å kredittvurdere, analysere og håndtere klimarisiko skal vi jobbe for å utvikle en bærekraftig kredittportefølje, og bidra til at våre kunder får et bevisst forhold til bærekraft og klimarisiko.

Samfunnsansvaret innebærer også at banken skal ha et bevisst forhold til sine interessenter og påse at bankens handlinger bidrar til en sosialt ansvarlig forretningsdrift. Bankens ansatte skal utvise en adferd som oppleves som tillitsvekkende, ærlig og redelig, og som er i samsvar med bankens etiske retningslinjer. Forholdet til kunder og leverandører er også regulert i bankens etiske retningslinjer. I bankens retningslinjer for Helse, miljø og sikkerhet er det rutiner for varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

Arbeidsmarkeds kriminalitet, korrupsjonsbekjempelse og ID-tyveri er aktuelle problemstillinger i samfunnet i dag. Myndighetenes fokus på økonomisk kriminalitet og hvitvasking av penger er stort, og finansnæringens ansvar er tilsvarende. Bankens policy for antihvitvask gir en oversikt over virksomhetens overordnede retningslinjer, herunder krav og rammer, knyttet til risiko for hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjonsbrudd i virksomheten. Håndtering av disse risikoene er en del av operasjonell risiko.

Ny personvernforordning GDPR kom i 2018. Banken skal etterleve kravene, og har utpekt en egen personvernrådgiver.

Banken legger stor vekt på å skape et inkluderende arbeidsmiljø med tilfredse medarbeidere. Som arbeidsgiver stimulerer vi til, og legger til rette for, at medarbeidere får faglig utvikling og utfordringer som bidrar til personlig vekst. Banken har regelmessige møter og et godt samarbeid med de tillitsvalgte. Det skal ikke forekomme diskriminering av ansatte på grunn av alder, hudfarge, religion, seksuell orientering, politiske oppfatninger, medlemskap i fagforeninger eller i politiske organisasjoner. Det gjennomføres regelmessige medarbeidertilfredshetsundersøkelser, og banken har over tid gode resultater på disse undersøkelsene. Når banken skal rekruttere legges det til rette for at rekrutteringer skjer fra et bredt utvalg av samfunnet.

Banken har som mål å opptre ansvarlig i forhold til miljø og klima. Derfor ble banken i 2013 sertifisert som Miljøfyrtårnbedrift, og vi er resertifisert i 2016 og i 2020. Det betyr at banken oppfyller strenge krav til arbeidsmiljø, innkjøp, energi, transport, avfall, utslipp og estetikk. Vi vil ta initiativ til, og støtte lokale bærekraftige tiltak som skaper vekst og utvikling i lokalsamfunnet. Banken har over tid jobbet for at kundeavtaler oversendes og signeres digitalt, og det er økende bruk av dette. De aller fleste kundene våre mottar informasjon om kundeforhold og konti via mobilbank og nettbank/nettpost. De ansatte oppfordres til bruk av kollektive transportmidler på tjenestereiser, og vi er aktive brukere av videokonferanser, webinarer og e-læring. I tillegg brukes Teamsmøter aktivt som et fullverdig alternativ til fysiske kundemøter. I sum er dette svært effektivt og miljøvennlig.

Banken tilbyr gjennom Eika Kredittbank grønt billån til redusert pris ved kjøp av miljøvennlig bil, og produktet Grønt boliglån er under utvikling. Banken vil gjennom 2021 arbeide ytterligere for å inkludere bærekraft i virksomhetens prosesser. Som miljøfyrtårnbedrift vurderes bankens karbonavtrykk som lavere enn gjennomsnittet for vår bransje.

Banken har ikke egne pågående forsknings- og utviklingsaktiviteter. Dette ivaretas av Eika, spesielt med tanke på IKT og digital utvikling.

Virksomheten i 2020.

Etter flere år med sterk utlånsvekst (40 prosent i perioden 2016–2020) har Berg Sparebank i 2020 negativ vekst. Dette skyldes flere forhold hvor særdeles tøff og til dels ikke bærekraftig priskonkurransen på lån, samt prioritering av lønnsomhet fremfor vekst, er primær årsak. Utlånsveksten inklusive Eika Boligkreditt endte på –5,1 prosent, til sammen –219,2 mill. kroner. Til sammenligning er den nasjonale kredittveksten til husholdninger på 4,8 prosent, og ikke-finansielle foretak på 3,6 prosent. Utlånsveksten fordeler seg med –149,9 mill. kroner til personmarkedet og –64,5 mill. kroner til bedriftsmarkedet. Ser man dette over ovennevnte 5-årsperiode er gjennomsnittlig årsvekst 8,0 prosent, hvilket er over godt over den nasjonale kredittveksten.

Veksten i kundeinnskudd er på 144,3 mill. kroner hvilket tilsvarer 5,8 prosent. Utlånsveksten er finansiert gjennom en kombinasjon av innskudd fra kunder, Eika Boligkreditt, og utstedelse av obligasjonslån. Innskuddsdekningen er på 93,5 prosent, opp 8,5 prosentpoeng fra 2019.

Banken jobber aktivt for å gi våre kunder gode digitale løsninger, og ikke minst helhetlig økonomisk rådgivning gjennom både fysiske og web-baserte kundemøter. Det at banken og rådgiver er tilgjengelig for kunden gjennom digitale kanaler som Skype og Teams har vært avgjørende for å drifte banken og imøtekomme våre kunders behov under Koronapandemien. Banken har løpende vurdert og iverksatt smitteverntiltak, og vi har ikke hatt smittetilfeller i organisasjonen i 2020.

Banken gjennomfører årlig kundetilfredshetsundersøkelser, og banken har en klar målsetning om å være ledende på kundeopplevelser. Bankhverdagen er i betydelig endring med digitalisering og kostnadsoptimalisering som viktige drivere. Som følge av dette er kundeadferden i betydelig endring og dette påvirker bankenes forretningsmodell, strategier og organisering. Derfor har banken tatt, og vil fortsette å ta, strategiske grep på de områder vi selv har mulighet for å påvirke.

Medarbeidernes kompetanse og evne til å skape gode kundeopplevelser er bankens viktigste ressurs, og det er av den grunn stort fokus på kompetanse- og medarbeiderutvikling. Vårt mål er å ha høyt kompetente medarbeidere som aktivt leverer ledende helhetlig økonomisk rådgivning til våre kunder, samt at vi driver banken med høy grad av kvalitet og effektivitet. Eika-Skolen er Eika-bankenes egen skole for utvikling av medarbeidere, og det tilbys et bredt spekter av kurs, samlinger, e-læringer og webbaserte treningsmoduler. Det utarbeides individuelle kompetanseplaner med fokus på utvikling tilpasset den ansattes rolle og bankens behov og planer.

Kollektiv kompetanseutvikling er viktig, og det god kultur i organisasjonen for å dele kunnskap med hverandre. I 2010 kom det krav om at de som jobber med investeringsrådgivning skal være autorisert som finansiell rådgiver. Banken har satset betydelig på dette området siden kravet kom, og ved utgangen av 2020 har Berg Sparebank totalt 7 autoriserte finansielle rådgivere, og 13 autoriserte forsikringsrådgivere. I tillegg er samtlige bredderådgivere kredittsertifisert.

Banken er opptatt av å gi sine ansatte både personlig og faglig utvikling og avansementsmuligheter i organisasjonen. Derfor legger vi i stor utstrekning til rette for intern rekruttering når nye behov i organisasjonen skal dekkes. I 2020 valgte vi å styrke førstelinjen i dagligbank på antihvitvaskområdet gjennom å utkontraktere bankens depot til Eika Depotservice. Disse endringene skal bidra til å redusere operasjonell risiko.

Eika Alliansen.

Berg Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av om lag 60 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 450 milliarder kroner, 850.000 kunder og mer enn 3.000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet og med 200 bankkontorer i 148 kommuner er alliansen viktig for næringslivets verdiskaping og arbeidsplassene i mange norske lokalsamfunn.

Lokalbankene som styrker lokalsamfunnet

Lokalbankene i Eika Alliansen bidrar til økonomisk vekst og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i mange norske lokalsamfunn med sin fysiske tilstedeværelse i lokalsamfunnene der kundene bor, med rådgivere som har et personlig engasjement for den enkelte personkunden og det lokale næringslivet. Sammen med den smarte løsninger og den digitale hverdagsbanken gir dette kundene unike kundeopplevelser. Det er den samlede kundeopplevelsen som er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn og som har gjort at lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet.

Eika Gruppen styrker lokalbankene

Eika Gruppen kjernevirksomhet er å sikre lokalbankene moderne og effektiv bankdrift gjennom gode og kostnadseffektive produkt- og tjenesteleveranser. Leveransene inkluderer en komplett plattform for bank-infrastruktur inkludert IT og betalingstjenester.

I 2020 inngikk Eika og lokalbankene en avtale med TietoEVERY om leveranse av kjernebankløsninger til lokalbankene i alliansen. Avtalen vil styrke alliansebankenes langsiktige konkurransekraft gjennom betydelig kostnadseffektivisering, styrket utviklingskraft og økt strategisk fleksibilitet. Bankene får en fremtidsrettet IT-plattform som svarer opp kundenes stadig økte forventninger til digitale løsninger og tjenester. Avtalen med TietoEVERY er beregnet å gi alliansebankene i Eika en årlig effektivisering i kostnader på om lag 40 prosent tilsvarende NOK 220–250 millioner. Overgangen til TietoEVERY forventes gjennomført for alle bankene i 2022–23.

Den ekstraordinære situasjonen i 2020 forårsaket av korona-pandemien, satt mange av Eikas løsninger og leveranser til lokalbankene på prøver det var vanskelig å forutse. Både IT-løsninger og infrastrukturen har vist seg svært robust. Gjennom året har Eika Gruppen bistått bankene i alliansen med effektive og trygge IT-løsninger og -infrastruktur både til bankene og kundene. Effektive samhandlingsverktøy har sikret tilnærmet normal drift, også i perioder med mange medarbeidere på hjemmekontor. I tillegg har Eika bistått bankene på en lang rekke områder, knyttet til bankenes håndtering av de ulike støttetiltakene iverksatt av myndighetene gjennom året, både så vel i forarbeidet, samt ved implementering, rapportering og oppdatering av tiltakene.

Produktselskapene i Eika Gruppen – Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling – leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Eika Kundesenter og Eika Servicesenter leverer tjenester som sikrer lokalbankene økt tilgjengelighet og effektiv kommunikasjon med kundene.

Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med EikaViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare, bærekraft og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser også på disse områdene.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbankene langsiktig og stabil finansiering

Eika Boligkreditt er lokalbankenes kredittforetak, direkte eid av 62 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditts hovedformål er å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig finansiering. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF).

Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften mot større norske og internasjonale banker.

Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på 129 milliarder kroner (pr Q3 2020) og er følgelig en viktig bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

Risikoforhold og intern kontroll.

Styret i Berg Sparebank har etablert en egen policy for virksomhets- og risikostyring. Dokumentet gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen, i banken og ses i sammenheng med bankens strategi og vedtekter. Revisjon av dokumentet skjer ved behov og minimum én gang pr. år. Finansiell risiko er i hovedsak knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Styret får kvartalsvise rapporter om bankens risikosituasjon. Det er styrets vurdering at bankens risiko- og kapitalstyring er tilfredsstillende.

5.1 Internkontroll

Bankens arbeid med internkontroll er hjemlet i:

- Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CCR/CRD IV (CRR/CRD IV-Forskriften) del VIII §§ 35-41.
- Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) §13-6.
- Bankens Policy for virksomhets- og risikostyring – sist vedtatt 30.04.2020.
- Internkontroll – Styrets prinsippdokument vedtatt 06.11.2020.
- Internkontroll – premisser og risikovurdering 17.03.2020.

Gjennomføring av bankens risikovurdering og internkontroll bygger på § 37 i CRR/CRD IV-Forskriften. Det er etablert tilfredsstillende rutiner og kontrollhandlinger på alle vesentlige virksomhetsområder. Administrasjonen skal gi halvårslige rapporter til styret med vurdering av risikoforhold så vel som kvaliteten av den interne kontrollen. Videre foretar ekstern revisor årlig en vurdering av bankens kontrolltiltak med tilhørende rapport til styret. Revisjonen har i sin rapport for 2020 konkludert med at banken har etablert tilfredsstillende internkontroll. Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Berg Sparebank primo februar 2020. Det er styrets og administrasjonens vurdering at tilsynsbesøk er en krevende og lærerik prosess, og at erfaringene fra tilsynet gir grunnlag for videreutvikling av banken. Endelig rapport forelå primo juli, og styret er tilfreds med tilsynsrapporten.

5.2 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at en kunde ikke kan oppfylle sine forpliktelser på grunn av manglende betalingsevne eller betalingsvilje, og at etablerte sikkerheter ikke har tilstrekkelig verdi til å dekke bankens tilgodehavende. Risikoen oppstår hovedsakelig gjennom utlån og garantier. Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet

for mislighold og tap. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold.

Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidet kredittpolicy, kreditthåndbok, retningslinjer for nye lån med pant i bolig og retningslinjer for forbrukslån. Det er etablert fullmakts struktur og rutiner for styring av kredittrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer. Bankens kredittrisiko består hovedsakelig av små enkeltrisikoeer mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikostyring skal sikre at kredittrisiko er i samsvar med bankens risikovilje. Bankens kredittrisiko skal være lav til moderat.

5.3 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall og refinansiere gjeld til en akseptabel pris. Risikoen omfatter også bankens evne til å finansiere ønsket vekst uten vesentlig økte kostnader. Av bankens likviditetspolicy, som er styrebehandlet, fremgår det at banken skal ha en lav likviditetsrisiko. Likviditetspolicyen har klare rammer for likviditetsnivået i banken, herunder måltall for bufferlikviditet og likviditetsindikatorer, mål for innskuddsdekning og vedtatte rammer for finansieringsstruktur. Bankens likviditetsrisiko skal være lav.

5.4 Markedsrisiko

Markedsrisiko kan beskrives som ugunstige endringer relatert til rente, valuta og kursrisiko. Styret har etablert en egen policy for markedsrisiko. Styring av bankens markedsrisiko skjer gjennom definerte rammer for investeringer i aksjer, aksjefond og obligasjoner m.m. Rammene ligger godt innenfor de myndighetsbestemte maksimalgrensene, og vurderes årlig av styret. Bankens markedsrisiko skal være lav til moderat.

5.5 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige/sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Styring av operasjonell risiko ivaretas gjennom bankens policydokument for operasjonell risiko samt gjennom bankens øvrige policyer og retningslinjer. Banken har etablert retningslinjer for rapportering av operasjonelle hendelser som har medført tap eller som kunne gitt tap. Bankens operasjonelle risiko skal være lav.

5.6 ICAAP

Berg Sparebank er underlagt kapitaldekningsregelverket, og skal derfor i tillegg til å oppfylle minstekrav til ansvarlig kapital, regelmessig gjennomføre en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Process). Hensikten med ICAAP – arbeidet er å etablere en prosess for beregning og oppfølging av bankens kapitalbehov i forhold til risikoprofil. Bankens siste ICAAP-rapport tar utgangspunkt i regnskapstallene pr 31.12.2019.

Styret valgte å øke det langsiktige minimumsmål for ren kjernekapitaldekning med 1,5 prosentpoeng til 14,2 prosent. Tilsvarende er kjernekapitaldekning og krav til ansvarlig kapitaldekning økt, og satt til henholdsvis 15,7 prosent og 17,7 prosent. Dagens nivå på 23,82 prosent ren kjernekapitaldekning (21,32 prosent konsolidert ren kjernekapitaldekning) gir oss en buffer til minimumsmålet, og den skal gradvis styrkes gjennom uendret risikoprofil og vekst tilpasset bankens lønnsomhet og kapitalisering. Nye vurderinger vil gjøres i ICAAP beregninger pr 31.12.2020.

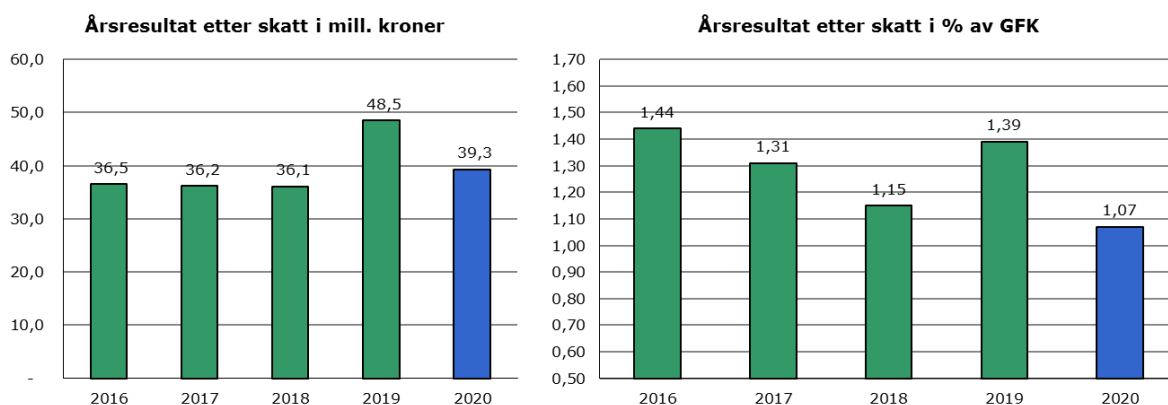
Berg Sparebank har foreløpig ikke hatt behov for utstedelse av fondsobligasjonslån eller emisjon av egenkapitalbevis for å styrke bankens kapitaldekning.

Resultatutvikling

Regnskapet er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift. Til grunn for vurderingen ligger bankens sunne økonomiske drift og finansielle stilling, samt vår vurdering av framtidssiktene. Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen, med tilhørende noter sammen med opplysningene i årsberetningen, en rettvise oversikt over utviklingen og resultatet av bankens virksomhet og av dens stilling ved årsskiftet. Banken har hatt overskudd i alle kvartaler.

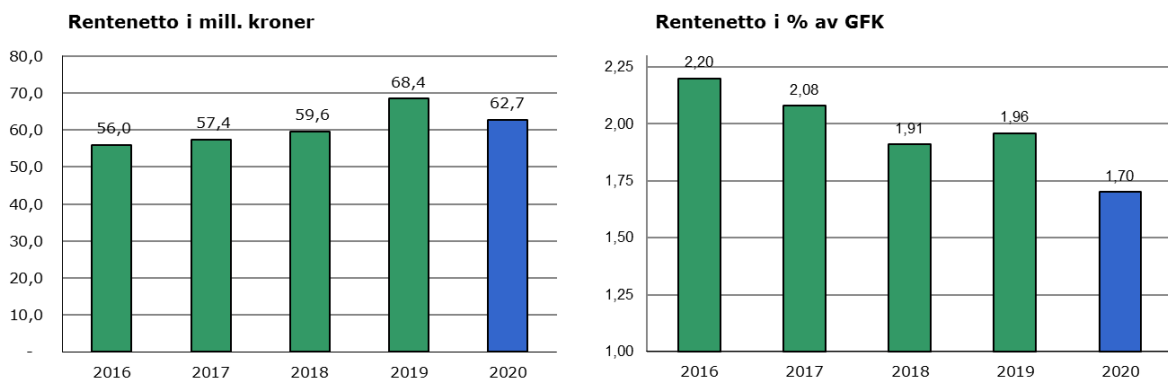
6.1 Årsresultat

Berg Sparebanks resultat etter skatt ble på 39,3 mill. kroner (48,5). I prosent av GFK utgjør dette 1,07 prosent (1,39). Dette tilsvarer en egenkapitalavkastning på 7,8 prosent. Resultatet er preget av redusert rentenetto, reduserte provisjonsinntekter, økte verdipapirinntekter, ekstraordinære kostnader knyttet til valg av ny kjernebankleverandør og økte uspesifiserte tapsnedskrivninger knyttet til Koronapandemien.

6.2 Rentenetto

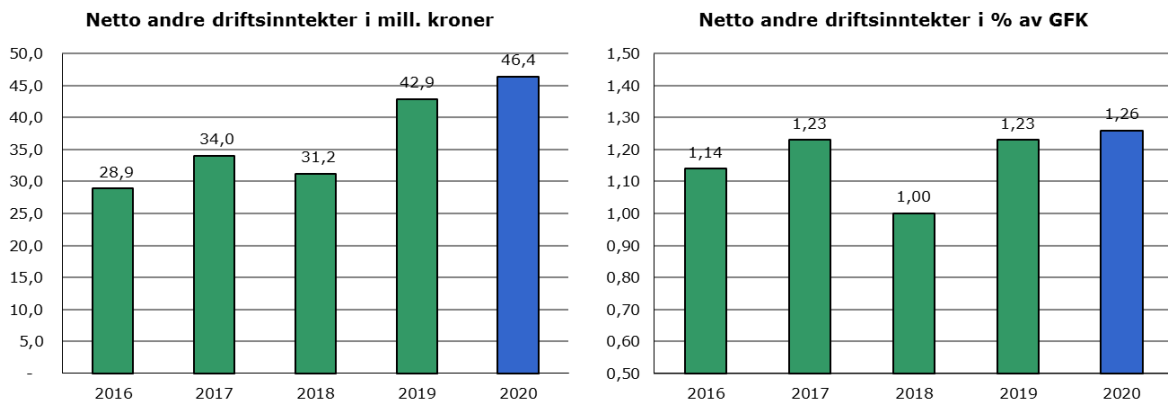
Bankens samlede netto rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjør 62,7 mill. kroner i 2020. Dette er 5,7 millioner lavere enn ved utgangen av 2019. Bankens rentenetto målt i nominelle kroner er redusert med 8,3 prosent. I prosent av GFK er rentenetto redusert fra 1,96 prosent til 1,70 prosent. Reduksjon kommer som følge av betydelige rentekutt, lavere kundemargin, førtidig rentenedsettelse, redusert utlånsvolum og tøff konkurranse.

6.3 Netto andre driftsinntekter

Netto andre driftsinntekter er økt med 3,5 mill. kroner fra 2019, og utgjorde 46,4 mill. kroner. Utbytte og andre inntekter fra verdipapirer øker med 3,2 mill. kroner til 14,2 mill. kroner hvorav utbytte av eierinteresser i Eika Gruppen utgjør en vesentlig del. Netto provisjonsinntekter reduseres med -0,7 mill. kroner til 27,8 mill. kroner, hovedsakelig som følge av redusert provisjon fra forsikring og betalingsområdet. Netto kursgevinst på finansielle instrumenter øker med 0,9 mill. kroner til 4,4 mill. kroner, til sammen en økning på 3,5 mill. kroner.

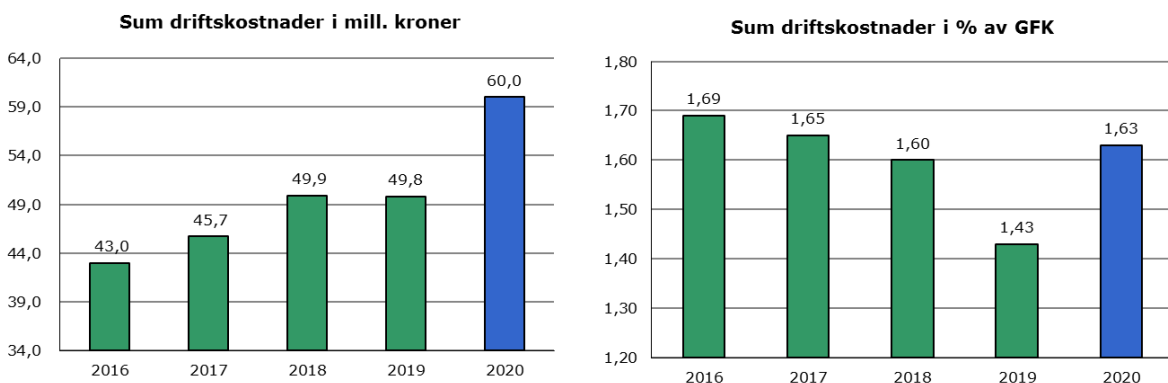
I prosent av GFK øker netto andre driftsinntekter til 1,26 prosent (1,23) i 2020.

6.4 Kostnader

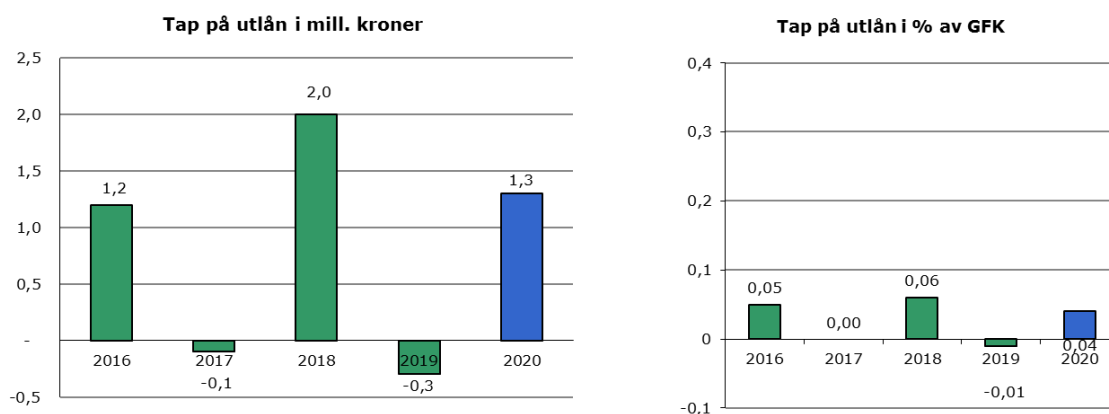
De samlede driftskostnadene for banken utgjør 60,0 mill. kroner mot 49,8 mill. kroner i 2019. Kostnadsøkningen på 10,2 mill. kroner er i hovedsak relatert til beslutningen om bytte av kjernebankleverandør fra SDC til TietoEvry, og de konverteringskostnadene det fører med seg. Avtale med ny kjernebankleverandør vil styrke bankens langsiktige konkurransekraft gjennom betydelig kostnadseffektivisering, styrket utviklingskraft og økt strategisk fleksibilitet. Målt mot GFK er kostnadene 1,63 prosent (1,43) i 2020. Korrigert for denne ekstraordinære kostnaden ville kostnader i prosent av GFK vært 1,38 prosent.

Kostnader i prosent av inntekter i 2020 utgjør 55,0 prosent (44,7). Korrigert for ekstraordinær kostnad 46,6 prosent.

6.5 Tap på utlån og garantier

Tap på utlån og garanti har de senere årene vært lave, og netto tap på utlån er bokført med 1,3 mill. kroner mot en inntekt på 0,3 millioner i 2019. Inkludert i dette beløpet ekstraordinære nedskrivninger relatert til Koronapandemien på 4,0 mill. kroner. Etter IFRS 9 er bankens utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter og garantier gruppert i 3 steg basert på misligholdssannsynlighet (PD). Disse 3 stegene erstatter tidligere gruppenedskrivninger og individuelle nedskrivninger etter NGAAP. Samlede nedskrivninger utgjør totalt 12,5 millioner og 0,44 prosent av brutto utlån.

6.6 Disponering av årsoverskudd

Styret foreslår følgende disponering av bankens overskudd (i tusen kroner):

Resultat for regnskapsåret	39.291
Overført til gavefond	4.000
Til fond for vurderingsforskjeller	589
= Overført til sparebankens fond	34.702

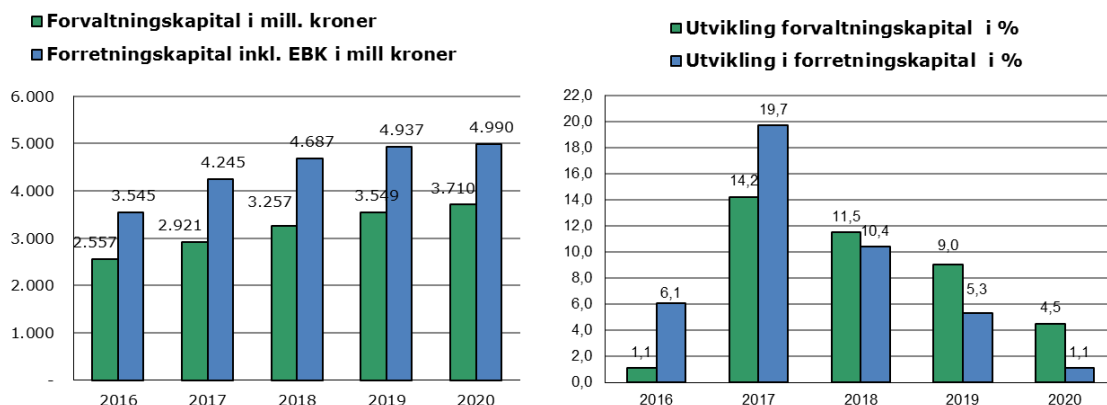
6.7 Konsernregnskap

Konsernregnskapet er en konsolidering av Berg Sparebank som morbank og datterselskapene Berg Sparebank Eiendomsmegling AS og AS Storgaten 10. AS Storgaten 10 er heleid, mens Berg Sparebank eier 74,5 prosent av aksjene i Berg Sparebank Eiendomsmegling AS. Bankens andel av datterselskapenes resultat for 2020 utgjør til sammen 1,3 millioner. Datterselskapene har 4 heltidsansatte.

Kapitalutvikling

7.1 Forvaltningskapital og total kapital

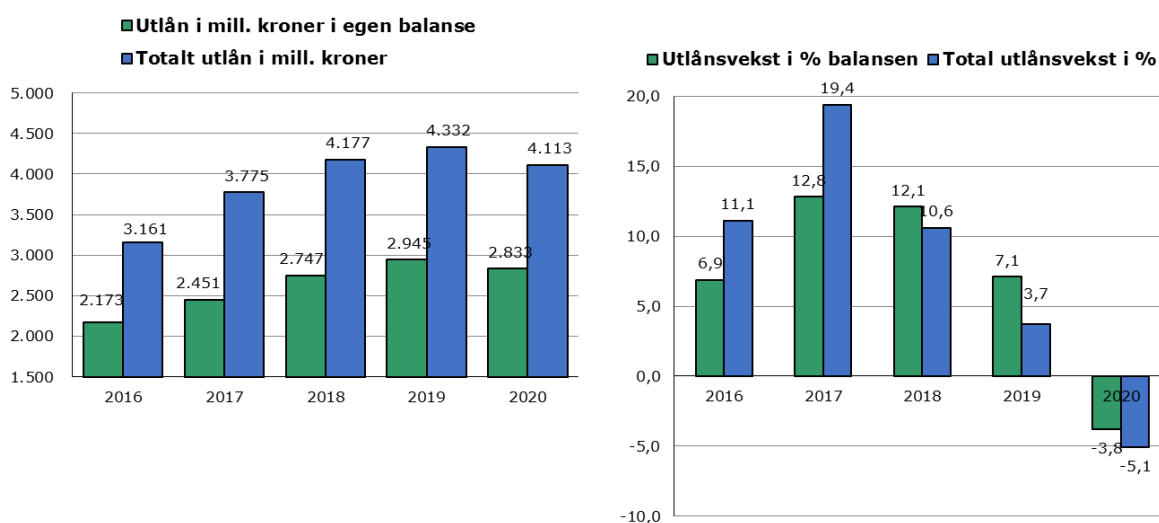
Bankens forvaltningskapital ved utgangen av 2020 ble 3,711 milliarder kroner. Dette er en økning på 4,5 prosent fra 2019. Dersom man tar hensyn til utlånsvolum som er formidlet til Eika Boligkreditt, vil forretningskapitalen være 4,990 milliarder kroner. Tilsvarende for 2019 var 4,937 milliarder kroner.

7.2 Utlånsutvikling

Bankens utlån i egen balanse har falt med -3,8 prosent. Tilsvarende tall i fjor var opp 7,1 prosent. Brutto utlån ved årsskiftet var 2,833 milliarder kroner. Banken har ved årsskiftet en portefølje i Eika Boligkreditt på 1,280 milliarder kroner. Samlet utlånsvekst for 2020 har vært negativ med -5,1 prosent som utgjør - 219 mill. kroner. Ser man veksten over siste 5 års periode er gjennomsnittlig årlig vekst 8,0 prosent.

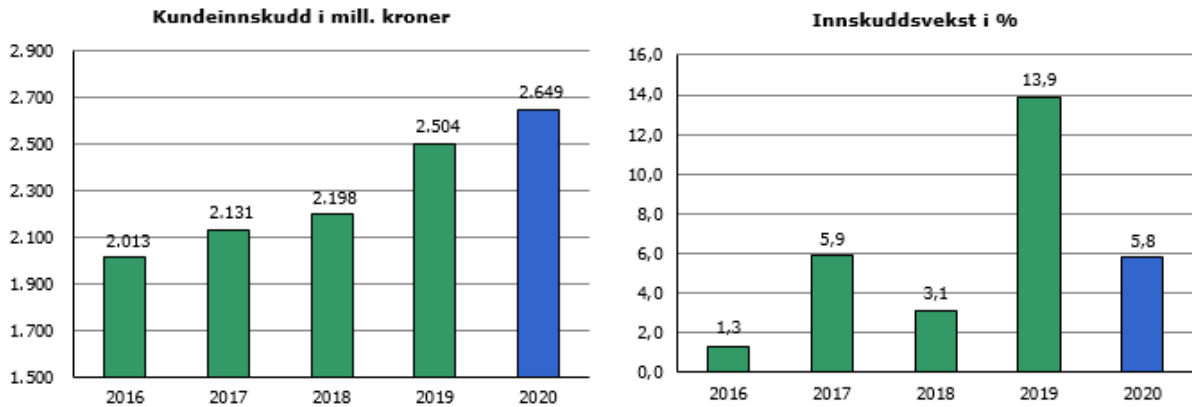
Bankens overføringsgrad til EBK AS er 34,8 prosent av bankens utlån til personmarkedet. Utlån i egen balanse til bedriftsmarkedet utgjør 15,2 prosent tilsvarende 431 millioner kroner.

Gjennomsnittlig utlånsrente i egen balanse var 3,19 prosent mot 3,71 prosent i 2019.

7.3 Innskuddsutvikling

Kundeinnskuddene har økt med 144 millioner kroner i 2020 mot 306 millioner kroner i 2019. Samlede innskudd utgjør 2,649 milliarder kroner. Innskuddsdekningen pr. utgangen av 2020 er 93,5 prosent mot 85,1 prosent i 2019. Gjennomsnittlig rente på kundeinnskuddene ble 0,85 prosent mot 1,17 prosent i 2019.

7.4 Egenkapital og kjernekapitaldekning

Bankens ansvarlige kapital består av egenkapital og et ansvarlig lån, opptatt i 2018, pålydende 40 mill. kroner. Bankens egenkapital utgjør 550,7 millioner pr. 31.12.2020. Soliditeten er 14,8 prosent – opp 2,1 prosent poeng sammenlignet med utgangen av fjoråret.

Bankens rene kjernekapitaldekning ved årsskiftet 2020 er 23,82 prosent og beløper seg til 416,6 mill. kroner etter fradrag for ansvarlig kapital i finansinstitusjoner.

Utsiktene for kommende år

Koronapandemien og massive smitteverntiltak har preget norsk og internasjonal økonomi i 2020. Selv om det har vært, og fortsatt er svært vanskelig for mange er det allikevel lys i tunnelen. Den første vaksinen kom til Norge i romjulen, og det er knyttet stor spenning til når risikogrupper og den voksne befolkning er vaksinert. Håpet er at dette skal skje før sommeren, og at man sammen med vaksinasjonsprogrammet gradvis kan avvikle smitteverntiltakene som legger en betydelig demper på økonomisk aktivitet. Det er derimot knyttet stor usikkerhet til når og hva som blir den nye normalen.

Skal vi tro økonomene i Norges Bank og Statistisk Sentralbyrå vil 2021 vil bli et langt bedre år for norsk økonomi enn 2020. Usikkerheten er derimot uvanlig stor og utviklingen framover er og blir styrt av smitteutviklingen, men dersom tilgang og spredning av vaksiner er god gir det håp om en normalisering av økonomien i løpet av 2021.

Så langt har bankens person og bedriftskunder klart seg bra gjennom krisen, godt hjulpet av avdragsfrihet og andre økonomiske løsninger, i tillegg til regjeringens mange støtteordninger for næringslivet. Utvikling i misligholdte engasjementer gjennom 2020 bekrefter dette. Det er allikevel knyttet stor usikkerhet til utviklingen fremover da mange nå opplever at de økonomiske reservene er oppbrukt.

I bankens markedsområder er det som i landet ellers høyere arbeidsledighet enn normalt som følge av koronakrisen. Boligprisveksten har vært høy, og man forventer stigende boligpriser også i 2021. Det er

hard konkurranse om kundene i vårt markedsområde, men med konkurransedyktige vilkår og ledende kundeopplevelser forventer styret at bankens positive utvikling fortsetter, og i sine budsjetter legger man til grunn en kredittvekst moderat under den nasjonale kredittveksten til husholdninger. Norges Bank prognostiserer et flatt rentenivå i 2021, men banken forventer press på rentenetto som følge av tiltakende konkurranse om kundene. Det lave rentenivået vurderes positivt for kundenes betjeningsevne, men med økende arbeidsledighet og konkurser forventes tap på utlån å øke kommende år.

Banken vil i 2021 starte arbeidet med å forberede organisasjonen på overgang til nytt kjernebanksystem i løpet av 1. halvår 2023. Avtalen med TietoEvry vil styrke vår langsiktige konkurransekraft gjennom betydelig kostnadseffektivisering, styrket utviklingskraft og økt strategisk fleksibilitet. Vi får en fremtidsrettet IT-plattform som svarer opp kundenes stadig økte forventninger til digitale løsninger og tjenester. Avtalen med TietoEVRY er beregnet å gi banken en årlig effektivisering i IT-kostnader på om lag 40 prosent tilsvarende 4,1 mill. kroner.

Det er styrets vurdering at eierskapet og samarbeidet i Eika-Gruppen er strategisk meget viktig for bankens selvstendige utvikling. Alliansen bidrar til å styrke vår posisjon som selvstendig lokalbank.

Bankens soliditet og gode markedsposisjon er et godt utgangspunkt for en videre positiv utvikling. Forsvarlig og langsiktig økonomisk drift skal vektlegges på en slik måte at banken også i årene som kommer skal bidra til verdiskaping for kunder og lokalsamfunn.

Styret anser Berg Sparebank som godt rustet til å møte fremtidens utfordringer, og vi har i våre budsjetter lagt til grunn et tilfredsstillende driftsresultat for 2021.

Styret vil rette en stor takk til engasjerte medarbeidere og tillitsvalgte for godt samarbeid og god innsats i året banken har lagt bak seg. Styret ønsker også å takke bankens kunder og øvrige forbindelser for godt samarbeid.

Halden, 4. mars 2021.

I styret for BERG SPAREBANK

Bjørn Brevig, leder

Terje Kristiansen, nestleder

Karianne Hauge

Malin Hansen

Merete Dammyr

Bård Degnes

Jørn Berg, Adm. banksjef

Nøkkeltall

Nøkkeltall er annualisert der ikke annet er spesifisert	2020	2019
Resultat		
Kostnader i % av inntekter justert for VP	66,32 %	51,40 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	20,51 %	-0,20 %
Egenkapitalavkastning*	7,82 %	11,30 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eksl. VP)	30,72 %	29,40 %
Innskuddsmargin hittil i år**	-0,11 %	0,36 %
Utlånsmargin hittil i år**	2,45 %	2,18 %
Netto rentemargin hittil i år***	1,70 %	1,96 %
Resultat etter skatt	1,07 %	1,39 %
* EK-avkastning etter beregnet skatt - annualisert		
** Differanse mellom 3 mnd NIBOR og rentekostnader/renteinntekter fra kunder		
*** Differanse mellom bankens utlåns- og innskuddsrente		
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	15,20 %	16,90 %
Andel lån overført til EBK - kun PM	34,76 %	36,20 %
Innskuddsdekning*	93,48 %	85,10 %
* Andelen av bankens utlånsvirksomhet som finansieres av innskudd fra kunder		
Soliditet		
Kapitaldekning	26,10 %	23,41 %
Kjernekapitaldekning	23,82 %	21,06 %
Ren kjernekapitaldekning	23,82 %	21,06 %
Leverage ratio	11,32 %	10,11 %
Likviditet		
LCR	136,00 %	171,00 %
NSFR	141,00 %	138,00 %

Resultatregnskap med notehenvisninger

Ordinært resultat - Tall i tusen kroner	Noter	Morbank		Konsern	
		2020	2019	2020	2019
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost		92.059	108.123	91.755	107.710
Renteinntekter fra øvrige eiendeler		3.675	4.166	3.675	4.164
Rentekostnader og lignende kostnader		33.066	43.908	32.991	43.781
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	Note 18	62.668	68.381	62.440	68.093
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		31.454	32.883	31.454	32.883
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		3.665	4.421	3.665	4.421
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter		14.191	10.981	12.858	10.347
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter		4.393	3.474	4.393	3.474
Andre driftsinntekter		0	0	13.667	11.821
Netto andre driftsinntekter	Note 19	46.373	42.917	58.707	54.104
Lønn og andre personalkostnader	Note 20	21.144	22.798	26.625	27.525
Andre driftskostnader	Note 22	37.934	25.957	43.208	31.252
Avskrivninger og nedskrivninger på varige og immaterielle eiendeler	Note 31	916	1.028	1.546	1.652
Sum driftskostnader		59.994	49.783	71.379	60.429
Resultat før tap		49.048	61.515	49.768	61.768
Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapirer	Note 11	1.347	-292	1.347	-292
Resultat før skatt		47.701	61.807	48.421	62.060
Skattekostnad	Note 24	8.410	13.340	8.864	13.537
Resultat av ordinær drift etter skatt		39.291	48.467	39.557	48.523
<i>Utvidet resultat - Tall i tusen kroner</i>					
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger og annet		-1.902		-1.902	
Verdiendring egenkapitalinstrument til virkelig verdi over utvidet resultat		8.096		8.096	
Skatt	Note 24	571		571	
Sum poster som ikke vil bli klassifisert over resultatet		5.623	0	5.623	0
Totalresultat		44.914	48.467	45.180	48.523
<i>Resultat etter skatt</i>					
Majoriteten sin andel av resultatet i perioden				39.291	48.467
Minoriteten sin andel av resultatet i perioden				266	56
<i>Totalresultat</i>					
Majoriteten sin andel av totalresultatet i perioden				44.914	48.467
Minoriteten sin andel av totalresultatet i perioden				266	56

Balanse med notehenvvisninger

Balanse - Eiendeler

Tall i tusen kroner	Noter	Morbank		Konsern	
		2020	2019	2020	2019
Konter og kontantekvivalenter		5.054	6.756	5.054	6.756
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og fordringer på sentralbanker		113.623	115.488	113.623	115.488
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	Note 6-11	2.820.915	2.932.507	2.813.215	2.922.345
Rentebærende verdipapirer	Note 27	379.458	210.306	379.458	210.306
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	Note 28-29	346.262	253.146	346.262	253.146
Eierinteresser i konsernselskaper	Note 30	20.093	9.619	0	
Varige driftsmidler	Note 31	7.399	6.781	36.479	23.816
Andre eiendeler	Note 32	17.905	14.575	20.291	17.514
Sum eiendeler		3.710.709	3.549.177	3.714.381	3.549.371

Balanse - Gjeld og egenkapital

Tall i tusen kroner	Noter	Morbank		Konsern	
		2020	2019	2020	2019
Innlån fra kredittinstitusjoner	Note 33	150.262	200.608	150.262	200.608
Innskudd fra kunder	Note 34	2.648.710	2.504.375	2.643.824	2.499.330
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Note 35	275.198	316.484	275.198	316.484
Annen gjeld	Note 36	25.459	15.106	28.603	17.948
Pensjonsforpliktelser	Note 36	10.504	8.371	10.504	8.371
Betalbar skatt	Note 24	9.743	13.326	10.250	13.559
Andre avsetninger		135	0	4.455	1.588
Ansvarlig lånekapital	Note 35	40.026	40.038	40.026	40.038
Sum gjeld		3.160.036	3.098.308	3.163.122	3.097.926
Fond for vurderingsforskjeller		17.585	7.111	0	0
Fond for urealiserte gevinster		57.830	0	67.715	0
Sparebankens fond		465.197	435.347	465.197	435.347
Gavefond		10.061	8.411	10.061	8.411
Annen egenkapital		0	0	7.700	7.111
Minoritetsinteresser		0	0	586	576
Sum egenkapital		550.673	450.869	551.258	451.445
Sum gjeld og egenkapital		3.710.709	3.549.177	3.714.381	3.549.371

Endringer i egenkapitalen

Morbank

Opptjent egenkapital

Tall i tusen kroner	Sparebankens fond	Gavefond	Fond for vurderingsforskjeller	Fond for urealiserte vinstar	Annen opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2019	435.347	8.411	7.111	-		450.869
Overgang til IFRS	-3.527		9.885	50.882		57.240
Egenkapital 01.01.2020	431.820	8.411	16.996	50.882		508.109
Resultat etter skatt	34.702	4.000	589	8.096		47.387
Estimatavvik pensjon	-1.902					-1.902
Endring i utsatt skatt estimatavvik og urealisert aksjegev.	476			-1.047		-571
Totalresultat 31.12.2020	33.275	4.000	590	7.049		44.914
Utbetalt gaver i 2020		-2.350				-2.350
Andre endringer egenkapital	101			-101		-
Egenkapital 31.12.2020	465.196	10.061	17.586	57.830		550.673
Egenkapital 31.12.2018	392.569	6.747	6.476	0		405.793
Resultat etter skatt	43.832	4.000	634			48.466
Totalresultat 31.12.2019	43.832	4.000	634	0		48.466
Utbetalt gaver i 2019		-2.337				-2.337
Estimatavvik pensjon direkte mot egenkapital	-1.054					-1.054
Egenkapital 31.12.2019	435.347	8.411	7.111	0		450.869

Konsern

Opptjent egenkapital

Tall i tusen kroner	Sparebankens fond	Gavefond	Fond for vurderingsforskjeller	Fond for urealiserte vinstar	Annen opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2019	435.347	8.411			7.687	451.445
Overgang til IFRS	-3.527			60.767		57.240
Egenkapital 01.01.2020	431.820	8.411		60.767	7.687	508.685
Resultat etter skatt	34.702	4.000		8.096	855	47.653
Estimatavvik pensjon	-1.902					-1.902
Endring i utsatt skatt estimatavvik og urealisert aksjegev.	476			-1.047		-571
Totalresultat 31.12.2020	33.275	4.000		7.049	855	45.180
Utbetalt gaver i 2020		-2.350				-2.350
Andre endringer egenkapital	101			-101	-255	-255
Egenkapital 31.12.2020	465.196	10.061		67.715	8.287	551.260
Egenkapital 31.12.2018	392.569	6.747			7.075	406.392
Resultat etter skatt	43.832	4.000			690	48.522
Totalresultat 31.12.2019	43.832	4.000			690	48.522
Utbetalt gaver i 2019		-2.337				-2.337
Estimatavvik pensjon direkte mot egenkapital	-1.054					-1.054
Kjøpt minoritetsaksjer					-79	-79
Egenkapital 31.12.2019	435.347	8.411			7.687	451.445

Kontantstrømoppstilling – direkte metode

Tall i tusen kroner	Morbank		Konsern	
	2020	2019	2020	2019
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter				
Netto utbetaling av lån til kunder	105.543	-194.835	103.081	-195.184
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	91.410	105.439	91.106	105.024
Overtatte eiendeler	0		0	0
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	144.335	306.302	144.493	305.785
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-23.809	-29.004	-23.732	-28.916
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	-50.346		-50.346	0
Renteinnbetalinger på innskudd hos kredittinstitusjoner	647	1.693	647	1.693
Kjøp og salg av sertifikat og obligasjoner	-169.152	1.079	-169.152	1.079
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	3.675	4.552	3.675	4.552
Netto provisjonsinnbetalinger	27.789	28.462	27.789	28.462
Innbetalte andre driftsinntekter			13.446	11.035
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	-38.521	-35.194	-38.521	-35.194
Utbytte fra kortsiktige investeringer i verdipapirer	100		100	0
Utbetalinger til drift	-48.640	-52.891	-59.322	-62.543
Betalt skatt	-13.087	-8.780	-13.320	-8.920
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	29.945	126.823	29.945	126.873
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter				
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	-47	-250	-47	-300
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	0		0	0
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	0	-16.505	0	-16.505
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	5.346	640	5.346	640
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	14.091	10.347	14.091	10.347
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	19.391	-5.768	19.391	-5.818
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter				
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	-41.286	-63.945	-41.286	-63.945
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-4.897	-9.369	-4.897	-9.369
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	-3.188	-4.465	-3.188	-4.465
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall ansvarlige lån	-12		-12	0
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-1.170	-772	-1.170	-772
Utbetalinger fra gavefond	-2.350	-2.337	-2.350	-2.337
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	-52.903	-80.888	-52.903	-80.888
A + B + C Netto endring likvider i perioden	-3.567	40.167	-3.567	40.167
Likviditetsbeholdning 1.1	116.244	76.077	116.244	76.077
Likviditetsbeholdning 31.12	112.677	116.244	112.677	116.244
Likviditetsbeholdning spesifisert:				
Kontanter og kontantekvivalenter	5.054	6.756	5.054	6.756
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og fordringer på sentralbanker	107.623	109.488	107.623	109.488
Likviditetsbeholdning	112.677	116.244	112.677	116.244

NOTER

NOTE 1 – Regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Generelt

Berg Sparebank tilbyr banktjenester for person- og bedriftsmarkedet i Norge. Banken har hovedkontor i Halden og filial i Fredrikstad. Hovedkontor har besøksadresse Storgata 10, 1771 Halden.

Regnskapet for 2020 ble godkjent av styret 04.03.2021

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med Forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak («årsregnskapsforskriften»). Det ble foretatt endringer i årsregnskapsforskriften gjeldende fra 1.1.2020. Banken har valgt å utarbeide regnskapet etter årsregnskapsforskriften § 1–4, 1. ledd bokstav b) og 2. ledd bokstav b) hvilket innebærer at regnskapet utarbeides i samsvar med IFRS med mindre annet følger av forskriften.

Banken har benyttet overgangsreglene i forskriften og effektene av overgangen til ny årsregnskapsforskrift er ført mot egenkapitalen pr 01.01.2020. Banken har valgt ikke å omarbeide sammenligningstall iht. forskriftens § 9–2 men sammenligningstall er delvis omarbeidet med hensyn til klassifisering for at dette skal passe best mulig med oppstillingsplanen etter ny forskrift.

Effekter av overgangen følger av note 39.

I samsvar med årsregnskapsforskriften har banken valgt å unnlate å anvende IFRS 16 Leieavtaler for regnskapsåret 2020 og i stedet legge til grunn tidligere anvendte prinsipper.

I henhold til forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak har selskapet valgt å regnskapsføre utbytte i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Banken vil unnlate å gi følgende notekrav etter IFRS:

- 1) IFRS 13. Det gis i stedet opplysninger om virkelig verdi i samsvar med forskriftens § 7–3.
- 2) IFRS 15.113–128
- 3) IAS 19.135 litra c og IAS 19.145–147

Det er foretatt konsolidering av morselskapet Berg Sparebank og datterselskapene AS Storgaten 10 (100 % eiet) og Berg Sparebank Eiendomsmegling AS (74,5 % eiet) Eiendomsselskapet har ingen aktiv daglig drift. Opplysningene om datterselskapene er gitt i note 23. Andre opplysninger om konsernforhold er gitt i noter der de er vurdert å være vesentlige. Der ikke annet er oppgitt, er notene felles.

Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper

IFRS med unntak og forenklinger regulert gjennom årsregnskapsforskriften har vært gjeldende siden 01.01.2020. For periodene til og med 31.12.2019 har banken benyttet Regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker, samt god regnskapsskikk.

Regnskapet er presentert i norske kroner, og alle tall er vist i hele tusen, med mindre annet er spesifikt angitt.

INNETKTSFØRING

Periodisering av renter:

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost og for fordringer som vurderes til virkelig verdi i balansen og amortisert kost i resultatet med forskjellen i endring i virkelig verdi og resultatføring etter amortisert kost presentert i utvidet resultat.

Rentebærende balanseposter:

For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten løpende, mens verdiendringer regnskapsføres ved periodeslutt.

Renteinntekter på engasjementer som er/ ikke er kredittforringet:

Renteinntekter på engasjementer som er kredittforringet beregnes ved bruk av effektiv rente på nedskrevet verdi. Renteinntekter på engasjementer som ikke er kredittforringet beregnes ved bruk av effektiv rente på brutto amortisert kost, (amortisert kost før avsetning for forventede tap).

Den effektive renten er den renten som får nåverdien av fremtidige kontantstrømmer innenfor lånets forventede løpetid til å bli lik bokført verdi av lånet ved første gangs balanseføring. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer, samt eventuelt restverdi ved utløpet av forventet løpetid.

Gebyrer og provisjoner

Gebyrer og provisjoner resultatføres etter hvert som tjenesten ytes. Gebyrer for etablering av låneavtaler inngår i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost og inntektsføres under netto renteinntekter etter effektiv rentemetode. I andre driftsinntekter inngår blant annet gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtjenester.

Resultatføringen skjer når tjenestene er levert.

Utbytte fra investeringer resultatføres på tidspunkt utbyttet er vedtatt på generalforsamlingen.

Leieinntekter fra operasjonelle leieavtaler inntektsføres med like beløp løpende, etter hvert som de opptjenes.

FINANSIELLE INSTRUMENTER**Generelt**

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når banken blir part i instrumentets kontraktmessige vilkår. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt. Banken kan benytte seg av finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Pr. 31.12.2020 har banken ingen eksponering mot renterisiko for kunder i form av fastrenteinnskudd eller fastrentelån. Se note 17 for renterisikoeksponering for obligasjoner og note 33 og 35 for renterisikoeksponering knyttet til innlån.

Finansielle instrumenter – klassifisering

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle instrumenter klassifisert i en av de følgende kategorier, avhengig av typen instrument og formålet med investeringen.

Finansielle eiendeler klassifiseres i gruppene:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat
- Virkelig verdi med verdiendring over resultat

Finansielle forpliktelser klassifiseres som:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultat
- Andre finansielle forpliktelser målt til amortisert kost

Med tanke på klassifisering og måling krever IFRS 9 at alle finansielle eiendeler som er pengekrav klassifiseres basert på en vurdering av banken forretningsmodell og kontantstrømmene knyttet til de ulike instrumentene. Utlån med flytende rente er klassifisert til amortisert kost. Utlån med fast rente der banken har som formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer i form av renter og avdrag, er sikret med derivater for å matche finansieringen til flytende rente. Banken benytter derfor opsjonen til å klassifisere disse utlånene til virkelig verdi med verdiendring over resultat for å unngå et regnskapsmessig misforhold på disse utlånene. Disse lån er derfor klassifisert til virkelig verdi over resultatet.

Banken har anledning til å overføre utlån med pant i boligeiendom til Eika Boligkreditt som har belåningsgrad under 75 %. Banken overfører utlån fra egen balanse kun unntaksvis og da kun med uvesentlig volum. Banken har derfor klassifisert utlån som kan overføres til Eika Boligkreditt til amortisert kost.

Bankens likviditetsportefølje:

Bankens likviditetsportefølje er klassifisert til virkelig verdi over resultatet iht. til den forretningsmodellen som styrer forvaltningen av likviditetsporteføljen. Egenkapitalinstrumenter som er strategiske investeringer, er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering. Disse egenkapitalinstrumentene er ikke derivater eller holdt for handelsformål.

Finansielle forpliktelser:

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår innlån fra kredittinstitusjoner, innskudd og andre innlån fra kunder, gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital.

MÅLING**MÅLING TIL VIRKELIG VERDI****Omsetning i aktivt marked**

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder fastsettes med henvisning til noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere av finansielle instrumenter. Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

Omsetning i ikke aktivt marked

For finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettelsesmetode. Slike verdsettelsesmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrømberegning eller andre verdsettelsesmodeller. I den grad observerbare markedspriser er tilgjengelig for variable som inngår i verdsettelsesmodeller, så benyttes disse.

Det gjøres ikke fradrag for transaksjonskostnader ved fastsettelsen av virkelig verdi.

MÅLING TIL AMORTISERT KOST

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, måles til amortisert kost, og inntektene/kostnadene beregnes etter instrumentets effektive rente. Amortisert kost fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid.

Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke direkte betales av kunden, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med den effektive renten med fradrag for avsetning for forventede tap.

MÅLING AV FINANSIELLE GARANTIER

Utstedte finansielle garantier vurderes til virkelig verdi, som ved første gangs regnskapsføring anses å være mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av mottatt vederlag for garantien med fradrag for eventuelle resultatførte amortiseringer og forventet tap beregnet etter reglene for nedskrivning av finansielle eiendeler.

NEDSKRIVNING AV FINANSIELLE EIENDELER

Under IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler omfatter finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn som ikke måles til virkelig verdi over resultatet, finansielle garantikontrakter og fordringer på leieavtaler omfattet.

Et finansielt instrument som ikke er kreditforringet vil ved førstegangs balanseføring få en avsetning for tap tilsvarende 12-måneders forventet tap, og klassifiseres i steg 1.

12-måneders forventet tap er nåverdien, bestemt ved bruk av den effektive renten, av det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til mislighold som inntreffer de første 12 månedene.

Dersom kreditttrisikoen, vurdert som sannsynligheten for mislighold over gjenværende levetid for en eiendel eller gruppe av eiendeler, er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning skal, det gjøres en tapsavsetning tilsvarende nåverdien, bestemt ved bruk av den effektive renten, av det tapet som er forventet å inntreffe over hele den forventede levetiden til instrumentet i hele den forventede levetiden til eiendelen. Eiendelen skal reklassifiseres til steg 2.

For utlån klassifisert i henholdsvis steg 1 og 2 beregnes renten basert på brutto balanseført verdi og avsetningen for tap er normalt modellbasert.

Dersom det oppstår en kredittforringelse, skal instrumentet flyttes til steg 3. Renteinntekter innregnes da basert på amortisert kost og tapsavsetningen settes normalt på individuell basis.

For ytterligere detaljer henvises det til IFRS 9.

NEDSKRIVNINGSMODELL I BANKEN

Forventet kreditttap (ECL) i steg 1 og 2 beregnes som $EAD \times PD \times LGD$, neddiskontert med effektiv rente. Eika har utviklet egne modeller for beregning av sannsynlighet for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD). Bankens systemleverandør Skandinavisk Data Center (SDC) har, på vegne av Eika, videreutviklet løsning for eksponering ved mislighold (EAD), beregning av tap samt en modell for vurdering av om et engasjement har hatt vesentlig økning i kredittisiko siden første gangs innregning. Banken benytter den SDC-utviklede modellen. Nedskrivningsmodellen er ytterligere beskrevet i note 2.

OVERTAGELSE AV EIENDELER

Eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Slike eiendeler klassifiseres i balansen etter sin art.

Etterfølgende verddivurdering og klassifisering av resultateffekter følger prinsippene for den aktuelle eiendelen.

PRESENTASJON AV RESULTATPOSTER KNYTTET FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE TIL VIRKELIG VERDI

Realiserte gevinster/(tap) samt endringer i estimerte verdier på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, inkludert utbytte, medtas i regnskapet under "Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter" i den perioden de oppstår. Utbytte på aksjer klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat føres over resultatet når bankens rett til utbytte er fastslått.

SIKRINGSBOKFØRING

Berg Sparebank benytter ikke sikringsbokføring.

MOTREGNING

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser motregnes og presenteres bare når banken har en juridisk håndhevbar rett til å motregne og når banken har til hensikt å gjøre opp på nettogrunnlag.

Inntekter og kostnader motregnes ikke med mindre det kreves eller tillates i henhold til IFRS.

VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden. Regnskapet presenteres i norske kroner, som er bankens funksjonelle valuta.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler, unntatt investeringseiendommer og bygninger, måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres.

Bygninger vurderes til virkelig verdi fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Virkelig verdi underbygges ved uavhengig takst som blir innhentet annethvert år. Økning i en bygningens verdi regnskapsføres i andre inntekter og kostnader. En verdiøkning resultatføres i den grad det tidligere er resultatført nedskrivninger på samme bygg. En nedskrivning regnskapsføres først mot eventuelle tidligere verdiøkninger/oppskrivninger av samme bygg over andre inntekter og kostnader, og deretter resultatføres resterende beløp. Ved avhendelse blir andelen av fond for verdiendringer knyttet til den avhendede eiendelen reklassifisert til annen egenkapital.

Ved verdiregulering av bygninger blir akkumulerte avskrivninger eliminert mot eiendelens brutto balanseførte verdi, og nettobeløpet omarbeidet til eiendelens verdiregulerte beløp.

Anskaffelseskost for varige driftsmidler er kjøpsprisen, inkludert avgifter/skatter og kostnader direkte knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler blir balanseført.

Avskrivning er beregnet ved bruk av lineær metode over driftsmidlenes brukstid.

AKSJER I DATTERSELSKAP

Aksjer i datterselskap er vurdert etter Egenkapitalmetoden.

IMMATERIELLE EIENDELER

Det er ingen balanseførte immaterielle eiendeler 31.12 bortsett fra utsatt skattefordel.

NEDSKRIVNING AV VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Ved hvert rapporteringstidspunkt og dersom det foreligger indikasjoner på fall i materielle og immaterielle eiendelers verdi, vil eiendelens gjenvinnbare beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi med fratrukket av salgskostnader og bruksverdi.

Eiendelens balanseførte verdi nedskrives dersom balanseført verdi er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp.

LEIEAVTALER

En leieavtale klassifiseres som finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler.

Fra 2021 vil banken følge prinsippene i IFRS 16 for regnskapsføring av leieavtaler, se note 40 for ytterligere detaljer.

SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld samt underskudd til fremføring.

Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at banken vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Bankens regnskapsfører tidligere ikke regnskapsført utsatt skattefordel i den grad det har blitt sannsynlig at banken kan benytte seg av den utsatte skattefordelen. Likeledes vil banken redusere utsatt skattefordel i den grad banken ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidige skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen, eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner. Se note 24.

PENSJONSFORPLIKTELSER

Den ytelsesbaserte pensjonsordning ble avviklet pr. 31.12.2016. Alle ansatte har etter dette innskuddsbasert tjenestepensjon. Adm. banksjef har i sin arbeidsavtale en avtale om en livsvarig pensjon på 70 % av lønn fra fylte 65 år, og denne forpliktelsen dekkes gjennom en egen avtale om supplerende ytelsespensjon. Banken har også en løpende pensjonsforpliktelse overfor tidligere banksjef. Berg Sparebank følger IAS 19 for pensjonskostnader. Pensjonskostnadene er gjenstand for årlig aktuarberegning. Pensjonskostnadene blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet. Differanse mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene, korrigert for avvik i estimater og effekt av endrede forutsetninger, føres i balansen enten som langsiktig gjeld (hvis negativ) eller som anleggsmiddel (hvis positiv). Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser, blir revurdert årlig i forkant av årlig aktuarberegning.

Årets premie for innskuddsbasert pensjonsordning kostnadsføres etter hvert som den påløper. Bankens ansatte inngår i Fellesordningen for AFP. Privat avtalefestet pensjon (AFP) er en tariffbasert pensjonsordning for ansatte i privat sektor. Ytelsen er livsvarig og kan tas ut fra du fyller 62 år, forutsatt at den ansatte oppfyller vilkårene i AFP-vedtektene. AFP-ordningen bygger på et trepartssamarbeid mellom arbeidsgiverorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjoner og staten. Staten dekker 1/3 av utgiftene til AFP, mens bedriftene dekker 2/3. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordningen beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Dersom administrator ikke er i stand til å foreta beregninger av forholdsmessig andel, behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med kostnadsføring av påløpt premie. Se note 21.

FONDSOBLIGASJONSLÅN

Utstedte fondsobligasjoner hvor banken ikke er forpliktet til å utbetale renter tilfredsstillende definisjonen av en finansiell forpliktelse og klassifiseres følgelig som egenkapital i balansen. Renter presenteres som en reduksjon av annen egenkapital, mens skatteeffekten av rentene presenteres som skattekostnad. Banken har ingen fondsobligasjonslån pr. 31.12.2020.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Ny informasjon etter balansedagen om bankens finansielle stilling på balansedagen er tatt hensyn til i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker bankens finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke bankens finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle-, investerings-, og finansieringsaktiviteter etter direkte metode.

Operasjonelle aktiviteter

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er definert som alle inn- og utbetalinger knyttet til utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder og kredittinstitusjoner, inn- og utbetalinger fra kortsiktige verdipapirer, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til den ordinære operasjonelle virksomheten.

Investeringsaktiviteter

Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra langsiktige verdipapirtransaksjoner, – samt investeringer i driftsmidler og eiendommer. Kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av ansvarlige lån og obligasjonsgjeld og egenkapital er definert som finansieringsaktiviteter.

Likvider omfatter kontanter, bankinnskudd og fordringer på Norges Bank.

Kredittrisiko

NOTE 2 – Kredittrisiko

Mislighold er definert som overtrekk på minimum 1.000 kroner i mer enn 90 sammenhengende dager. En kundes engasjement vil også bli klassifisert som misligholdt dersom banken vurderer at kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at kundens finansielle forpliktelser overfor banken ikke vil bli oppfylt. I slike tilfeller vil kunden bli tapsmarkert og det blir gjennomført en individuell vurdering av nedskrivningsbehovet.

Fra og med 1.1.2021 innføres ny definisjon av mislighold. Det følger av disse reglene at en kunde vil bli klassifisert som misligholdt dersom minst ett av følgende kriterier er oppfylt:

- Kunden har et overtrekk som både overstiger en relativ- og absolutt grense i mer enn 90 sammenhengende dager.
- For både PM- og BM-kunder er den relative grensen lik 1% av kundens samlede eksponeringer.
 - For PM-kunder er den absolutte grensen lik 1.000 kroner
 - For BM-kunder er den absolutte grensen lik 2.000 kroner
- Det er vurdert som sannsynlig at kunden ikke vil kunne innfri sine kredittforpliktelser overfor banken, (unlikely to pay – UTP).
- Kunden er smittet av en annen kunde som er i mislighold i henhold til de to første kriteriene nevnt over.

IFRS 9 krever at framoverskuende informasjon inkluderes i vurdering av forventede kredittap.

EKSPONERING VED MISLIGHOLD, (EAD)

EAD for avtaler i steg 1 består av utestående fordring eller forpliktelse justert for kontantstrømmer de neste 12 månedene og for avtaler i steg 2 de neddiskonterte kontantstrømmene for den forventede levetiden til avtalen. For garantier er EAD lik den utestående forpliktelse på rapporteringsdatoen multiplisert med en konverteringsfaktor på 1 eller 0,5 avhengig av type garanti. Ubenyttede kreditter har EAD lik utestående ubenyttet kreditt på rapporteringstidspunktet.

Forventet levetid på en avtale beregnes ut fra lignende avtalers historiske gjennomsnittlige levetid.

Avtaler som modifiseres måles fra opprinnelig innvilgelsestidspunkt selv om avtalen får nye betingelser.

TAP VED MISLIGHOLD (LGD)

Estimat for LGD er basert på historiske tap i alle Eika-banker basert på ulike intervall av sikkerhetsdekning. Datagrunnlaget oppdateres med tapshistorikk for nye perioder. Modellene skiller mellom person- og bedriftskunder.

Personkunder:

- Kunder med sikkerhet i fast eiendom
- Kunder med annen sikkerhet enn fast eiendom
- Kunder uten registrert sikkerhet

Bedriftskunder:

- Kunder med sikkerhet
- Kunder uten sikkerhet
- Verdien av sikkerheter er hensyntatt og baserer seg på estimerte realisasjonsverdier

SANNSYNLIGHET FOR MISLIGHOLD (PD)

Bankens PD-modell er utviklet av Eika Gruppen. PD-modellen estimerer sannsynlighet for mislighold ved å estimere statistiske sammenhenger mellom mislighold og kundens finansielle stilling, demografiske data og betalingsadferd. For deler av porteføljen benyttes policykoder når kundens risiko ikke kan beregnes på ordinær måte, dette kan skyldes kundetype eller hendelse. Kunder med policykode overstyres til en risikoklasse med tilhørende forhåndsdefinert PD.

I februar 2020 implementerte banken en ny PD modell. Beskrivelsen som følger, dekker denne modellen. For detaljer rundt den gamle modellen samt endringer sammenlignet med den nye modellen, se tilsvarende informasjon om PD-modell fra prinsippnotene til Årsregnskap 2019, (avslutningsvis i denne noten).

Modellen skiller mellom person- og bedriftskunder, og måler sannsynlighet for mislighold de neste 12 måneder, (PD 12 mnd.). Totalmodellen består videre av to undermodeller, herunder en adferdsmodell og en generisk modell. Disse modellene vektet ulikt basert på tid som kunde i banken og tid siden siste kredittøk. I de tilfeller hvor kundeforholdet og tid siden siste kredittøk har vært kortere enn en forhåndsdefinert tidshorisont vil totalmodellen utelukkende bestå av den generiske modellen.

Dersom kundeforholdet og tid siden siste kredittøk har vært lengre enn en gitt tidshorisont vil totalmodellen utelukkende bestå av adferdsmodellen.

I alle andre tidshorisonter vil en kombinasjon av modellene benyttes. Dette gjelder også for BM-kunder som ikke er gjenpartspliktige.

Adferdsmodellen angir PD 12 måneder basert på observert adferd fra kundenes konto, transaksjoner og produktfordeling.

Generisk modell angir PD 12 måneder basert på offentlig informasjon. Generisk modell er utviklet av Bisnode på alle norske foretak/husholdninger med konkurs/alvorlig betalingsanmerking som utfallsvariabel.

For bedriftskunder består den generiske modellen av fire undermodeller:

- Enkeltpersonsforetak (ENK)
- Foretak der eier direkte hefter for gjeld (ANS/DA)
- Øvrige foretak med innlevert regnskap
- Øvrige foretak uten regnskap

For personkunder består den generiske modellen av fem undermodeller:

- Fire undermodeller delt opp etter kundens alder (18–26 år, 27–42 år, 43–65 år og 66+ år)
- Én undermodell består av personer, uansett alder, med minst en aktiv betalingsanmerking

Modellene valideres årlig og recalibreres ved behov. Ved forringelse av modellenes kvalitet blir det utviklet nye modeller. Ved beregning av misligholdssannsynlighet over forventet levetid på engasjementet, (PD liv), benyttes det en migrasjonsbasert framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid, basert på sannsynlighet for mislighold de neste 12 måneder, (PD 12 måneder).

VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO (MIGRERING)

Vesentlig økning i kredittrisiko måles basert på utvikling i PD. Banken har definert vesentlig økning i kredittrisiko som en økning fra opprinnelig PD ved første gangs innregning (PD ini) for ulike nivåer for at modellen skal fange opp relativ utvikling i kredittrisiko.

For engasjement som hadde opprinnelig PD 12 mnd. (PD 12 mnd. ini) mindre enn 1 %, er vesentlig økning i kredittrisiko definert som:

$PD\ 12\ mnd. > PD\ 12\ mnd.\ ini + 0,5\ \%$

og

$PD\ liv > PD\ rest\ liv\ ini * 2$

For engasjement som hadde opprinnelig PD 12 mnd. (PD 12 mnd. ini) over eller lik 1 %, er vesentlig økning i kredittrisiko definert som:

$PD\ 12\ mnd. > PD\ 12\ mnd.\ ini + 2\ \%$

eller

$PD\ liv > PD\ rest\ liv\ ini * 2$

For å fange opp den ulike sensitiviteten for kredittrisiko i de ulike endene av risikoskalaen er det satt minimumsgrenser som må overskrides for at økingen skal være definert som vesentlig.

Av migreringsreglene følger det at banken benytter et lavrisikounntak på 0,5 %.

Det foreligger ingen spesifikke karenskriterier med tanke på migrering, følgelig vil engasjementet bli tilbakeført til steg 1 dersom tilhørende PD endringer ikke lenger oppfyller kravene til vesentlig økning i kredittrisiko.

Det er i tillegg to absolutte kriterier som alltid definerer en vesentlig økning i kredittrisiko:

- Eiendelen er ikke kredittforringet, men det er gitt betalingslettelse i forbindelse med at kunden er i finansielle vanskeligheter.
- Eiendelen har et overtrekk på minimum 1.000 kroner i mer enn 30 sammenhengende dager.

FORVENTET KREDITTAP BASERT PÅ FORVENTNINGER TIL FREMTIDEN

IFRS 9 krever at framoverskuende informasjon inkluderes i vurdering av forventede kredittap. Forventninger til fremtiden er utledet av en makromodell der det hensyntas tre scenarier – basis, oppside og nedside scenarioet – for forventet makroøkonomisk utvikling ett til fire år fram i tid. Scenarioene er gitt følgende sannsynlighetsvekting basis 70 %, nedside 20 % og oppside 10 %.

Deretter vektet 20 prosent av endringen i makrokomponenten i endelig PD-estimat. Variablene arbeidsledighet, oljepris, husholdningers gjeldsgrad og bankenes utlånsrente inngår i modellen. Variablene er fordelt på fylker for personmarkedet og på bransjer for bedriftsmarkedet.

De makroøkonomiske variablene er ikke uavhengige, noe som betyr at en endring i en variabel vil påvirke prognosen for enkelte av de andre variablene, det gir derfor begrenset informasjon å se på sensitiviteten til hver enkelt variabel.

I nedside scenarioet er hver variabel tilordnet en lavere forventning relativt til basis scenarioet og visa versa i oppside scenarioet. Tabellen nedenfor viser prognosen for de ulike variablene i alle tre scenarier.

Tabellen nedenfor viser prognosen for de ulike variablene i alle tre scenarier:

	2021	2022	2023	2024
Basis				
Arbeidsledighet (nivå)	4,5 %	4,3 %	4,1 %	4,1 %
Endring i husholdningenes gjeldsgrad	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,2 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %
Oljepris (USD pr. fat)	43	46	48	48
	2021	2022	2023	2024
Nedside				
Arbeidsledighet (nivå)	5,0 %	4,8 %	4,6 %	4,6 %
Endring i husholdningenes gjeldsgrad	-2,0 %	-2,0 %	1,0 %	0,7 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %
Oljepris (USD pr. fat)	26	28	28	28
	2021	2022	2023	2024
Oppside				
Arbeidsledighet (nivå)	3,9 %	3,7 %	3,5 %	3,5 %
Endring i husholdningenes gjeldsgrad	0,9 %	0,9 %	1,0 %	1,7 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	3,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Oljepris (USD pr. fat)	63	66	68	68

Basis:

Scenario 'Basis' baserer seg på SSBs prognoser fra september 2020. Et scenario hvor den økonomiske veksten henter seg inn igjen etter det kraftige tilbakeslaget som følge av COVID-19. Gjeldsgraden øker og inntektene reduseres som følge av den midlertidige krisen i norsk næringsliv, men kredittveksten er ikke mer enn normal – på linje med tidligere år. Boligprisene antas fremover å stige med 3 prosent per anno, om lag halve prisveksten så langt på 2000-tallet. En boligprisvekst som er lavere som følge av at lønns- og prisveksten generelt er lavere enn før.

Nedside:

Scenario 'Nedside' tar utgangspunkt i SSBs prognoser fra september 2020, hvor variablene er justert med et negativt skifte tilsvarende et standardavvik på de relevante tidsseriene. Dette gjelder alle variablene med unntak av estimert oljepris som er fastsatt direkte av Eika Gruppen.

Oppside:

Scenario 'Oppside' tar utgangspunkt i SSBs prognoser fra september 2020, hvor alle variablene er justert med et positivt skifte tilsvarende et standardavvik på de relevante tidsseriene.

NEDSKRIVNINGER I STEG 3**Bedriftsmarked**

Banken gjennomgår årlig bedriftsporteføljen. Store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås løpende.

Personmarked

Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt eller dersom de har dårlig betalingshistorikk.

Estimering av nedskrivning på enkeltkunder – Bedrifts- og Personmarked:

Ved estimering av nedskrivning på enkeltkunder vurderes både aktuell og forventet fremtidig finansiell stilling. For engasjementer i bedriftsmarkedet vurderes også markedssituasjonen for kunden, aktuell sektor og markedsforhold generelt.

Muligheten for rekapitalisering, restrukturering og refinansiering vurderes også. Samlet vurdering av disse forholdene legges til grunn for estimering av fremtidig kontantstrøm. Kontantstrømmene estimeres over en periode som fastsettes individuelt for den aktuelle kunden, eller gruppe kunder dersom dette er likhetstrekk knyttet til kundene. Banken avsetter for individuelle tap dersom det foreligger en objektiv indikasjon på kredittap. Ved vurdering av tapsavsetningen hefter det usikkerhet ved estimering av tidspunkt og beløp for fremtidige kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerhetsverdier. Ved nedskrivninger i steg 3 gjøres scenarioanalyser ved bruk av IN-Portalen. Det vises til note 11 for oversikt over nedskrivning på utlån og garantier.

KREDITTRISIKO

Banken tar kredittrisiko, som er risikoen for at motparten vil påføre banken et tap ved ikke å gjøre opp bankens tilgodehavende. Kreditteksponering er primært knyttet til utestående lån og gjeldspapirer. Det er også kredittrisiko knyttet til "off-balance" finansielle instrumenter som lånetilsagn, ubenyttet kreditt og garantier. Se note 6-13 for vurdering av kredittrisiko.

Klassifisering

Sannsynlighet for mislighold brukes som mål på kredittkvalitet. Banken deler porteføljen inn i ti risikoklasser, basert på PD for hvert kredittengasjement. se den underliggende tabellen. Kredittforringede engasjementer (steg 3) er gitt en PD på 100 prosent. Bankens portefølje inndelt etter risikoklasser og steg er presentert i note 6.

Risikoklasse	Sansynlighet for mislighold fra	Sansynlighet for mislighold til
1	0,0000	0,0010
2	0,0010	0,0025
3	0,0025	0,0050
4	0,0050	0,0075
5	0,0075	0,0125
6	0,0125	0,0200
7	0,0200	0,0300
8	0,0300	0,0500
9	0,0500	0,0800
10	0,0800	1,0000

NOTE 3 – Anvendelse av estimater og skjønnsmessige vurderinger

Estimater og skjønnsmessige vurderinger vurderes løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer. For regnskapsformål benytter banken estimater og antagelser om fremtiden.

Regnskaps- estimatene kan avvike fra de oppnådde resultater, men de er basert på beste estimat på tidspunktet for regnskapsavleggelsen. Estimater og antagelsene som har betydelig risiko for vesentlig å påvirke balanseført verdi av eiendeler eller forpliktelser er behandlet nedenfor. Nedenfor gjennomgås de mest vesentlige skjønnsmessige vurderingene, som bankens ledelse legger til grunn ved avleggelse av regnskapet.

NEDSKRIVNING PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Bedriftsmarked

Banken gjennomgår årlig utvalgte terskelverdier av bedriftsmarkedsporføljen. Store og spesielt risikable, samt misligholdte og tapsutsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis.

Personmarked

Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

Estimering av nedskrivning – Bedrifts- og Personmarked

Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under risikostyring. Banken foretar individuell vurdering av nedskrivningsbehovet dersom det foreligger kredittforringelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og kredittforringelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Eksempler på kredittforringelse vil være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Nedskrivninger i steg 3 beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert forventet kontantstrøm basert på effektiv rente. Øvrige nedskrivninger i steg 1 og 2 baserer seg på tapestimater beregnet med grunnlag på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Se note 13 for sensitivitetsberegninger.

VIRKELIG VERDI I IKKE AKTIVE MARKEDER

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke er notert i et aktivt marked (nivå 2 og 3) er verdsatt ved bruk av verdsettelsesteknikker. Slike verdsettelsesteknikker vil være beheftet med usikkerhet. Verdsettelsesteknikker, (for eksempel modeller), som er benyttet for å bestemme virkelig verdi er vurdert periodisk opp mot utvikling i verdi av lignende instrumenter samt gjennomførte transaksjoner i samme papir. I den grad det er praktisk mulig benyttes observerbare data, men på områder som kredittrisiko volatilitet og korrelasjoner må det benyttes estimater. Endring i forutsetningene for disse faktorene kan påvirke virkelig verdi på finansielle instrumenter.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler er eiendeler som overtas av banken i forbindelse med oppfølging av misligholdte eller nedskrevne engasjementer. Ved overtagelsen verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtagelse klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved overtagelse av aksjer eller andeler vurderes eierandelen etter prinsippene beskrevet i note 1 (overtagelse av eiendeler). Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i henhold til eiendommens art i regnskapet.

NOTE 4 – Kapitaldekning

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital, annen kjernekapital, (hybridkapital), og tilleggskapital (ansvarlig lånekapital). Kravet til kapitaldekning er at den ansvarlige kapital minst skal utgjøre 8 % av et nærmere definert beregningsgrunnlag. I tillegg må banken møte bufferkrav.

Pr. 31.12.2020 er minstekrav inkludert buffere i henhold til Pilar I for henholdsvis ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og ansvarlig kapitaldekning 11,0 %, 12,5 % og 14,5 %. Bokført verdi av eiendelspostene og omregnet verdi av poster utenom balansen tilordnes en eksponeringskategori og gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer.

Banken har ikke fått fastsatt SREP-krav fra Finanstilsynet. Konsolidert Pilar 2-tillegg er i bankens Icaap-modell beregnet på bakgrunn av eget internt beregnet Pilar 2-tillegg og bankens andel av EBK's og Eika Gruppens internt beregnede/fastsatte Pilar 2-tillegg. Konsoliderte kapitalmål pr. 31.12.2020 for henholdsvis ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og ansvarlig kapitaldekning 14,2 %, 15,7 % og 17,7 %.

Norske institusjoner måtte fra 1. juli 2014 rapportere iht. Basel III/CRD IV. Innføringen av Basel III har medført følgende endringer for banken sammenlignet med rapportering iht. Basel II:

- Fordringer på og fordringer garantert av staten har en risikovekt på 0%.
- Fordringer på kredittforetak som har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett har en risikovekt på 10%.
- Fordringer på og fordringer garantert av finansinstitusjoner har en risikovekt på 20% eller 50% avhengig av offentlig rating.
- Saks- og tapsgaranti knyttet til Eika Boligkreditt er klassifisert som pantesikkerhet eiendom med 35% risikovekt og 100% konverteringsfaktor.
- Eiendelsposter med risikovekt 35% er lån med pantesikkerhet i bolig innenfor 80% av forsvarlig verdigrunnlag.
- Øvrige eiendeler utover kontanter, (0% risikovekt) har risikovekt på 100%.
- Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i andre finansinstitusjoner, f.eks. i Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS skal tas i samme kapitalklasse som det instrumentet man eier. Tidligere ble fradraget fordelt 50/50 mellom ren kjernekapital og tilleggskapital.
- Utsatt skattefordel rapporteres med 250% risikovekt. Tidligere måtte utsatt skattefordel som gjelder midlertidige forskjeller trekkes fra i ren kjernekapital.
- Risikovekting av institusjoner er avhengig av motpartens offentlige rating. Tidligere ble fordringer mot institusjoner som ikke var egenkapitalposisjoner, gitt en risikovekt på 20%.
- Det er innført en ny eksponeringskategori for Egenkapitalposisjoner. Tidligere ble egenkapitalposisjoner rapportert etter type utsteder (f.eks. institusjoner eller foretak).
- Det er innført en ny eksponeringskategori for fordringer med kortsiktig rating, dvs. egen rating for krav som forfaller innen 3 måneder.
- SMB-rabatt ble innført den 31.12.2019. I bedrifter hvor omsetning er på mindre enn 400 MNOK og lånet til bedriften er mindre enn 12 MNOK, vil banken få en rabatt på 23,81 % av risikovekten på lånet
- Låneengasjement som faller inn under spekulativ eiendomsinvestering vektet 150%.

	Morbank		Konsolidert kapitaldekning inkl. andel samarb.gruppe
Tall i tusen kroner	2020	2019	2020
Opptjent egenkapital	465.197	435.347	382.709
Fond for vurderingsforskjeller	17.585	7.111	
Fond for urealiserte gevinster	57.830		
Innbetalt egenkapitalbeviskapital/aksjekap			20.508
Annen egenkapital			74.769
Overkursfond			83.300
Gavefond	10.061	8.411	
Sum egenkapital	550.673	450.869	561.286
Fradrag for forsvarlig verdsettelse	-746		-1.128
Fradrag VIPPS (VBB AS)	-5.572	-5.572	-5.686
Immaterielle eiendeler			-405
Fradrag for ikke vesentlige inv.	-127.715	-85.506	-25.845
Fradrag for vesentlige inv.			-4.804
Ren kjernekapital	416.639	359.791	523.418
Fondsobligasjoner			11.187
Fradrag i kjernekapital			-28
Sum kjernekapital	416.639	359.791	534.577
Tilleggskapital - ansvarlig lån	40.000	40.000	54.091
Fradrag i tilleggskapitalkapital			
Netto ansvarleg kapital	456.639	399.791	588.668

Eksponeringskategori (vektet verdi)

Stater			64
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	20.642	9.218	39.842
Offentlige eide foretak			0
Institusjoner	38.701	11.308	77.591
Foretak	65.689	85.054	78.538
Massemarked	0		36.734
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1.072.627	1.158.261	1.578.667
Forfalte engasjementer	4.791	1.642	5.826
Høyrisiko-engasjementer	48.613	1.210	48.613
Obligasjoner med fortrinnsrett	13.597	13.098	25.048
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	11.739	9.301	11.739
Andeler i verdipapirfond	66.657	56.043	68.436
Egenkapitalposisjoner	108.159	69.342	122.362
Øvrige engasjement	116.068	126.594	119.780
CVA-tillegg			40.484
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.567.282	1.541.072	2.253.724
Beregningsgrunnlag fra operasjonell risiko	181.986	167.000	202.351
Sum beregningsgrunnlag	1.749.268	1.708.072	2.456.075

Kapitaldekning i %	26,10 %	23,41 %	23,97 %
Kjernekapitaldekning	23,82 %	21,06 %	21,77 %
Ren kjernekapitaldekning i %	23,82 %	21,06 %	21,31 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	11,32 %	10,11 %	9,40 %

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 1,78 % i Eika Gruppen AS og på 1,64 % i Eika Boligkreditt AS.

	2019
Ren kjernekapital	449.311
Kjernekapital	461.110
Ansvarlig kapital	515.975
Beregningsgrunnlag	2.375.271
Kapitaldekning i %	21,72 %
Kjernekapitaldekning	19,41 %
Ren kjernekapitaldekning i %	18,92 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	8,36 %

NOTE 5 – Risikostyring

Bankens forretningsaktiviteter fører til at virksomheten er eksponert for en rekke finansielle risikoer. Bankens målsetting er å oppnå en balanse mellom avkastning og risiko samt å minimere potensielle negative virkninger på bankens finansielle resultat. Bankens finansielle risikostyring er etablert for å identifisere og analysere disse risikoene, samt å etablere passende risikorammer og –kontroller, og å overvåke overholdelsen gjennom bruk av pålitelige og oppdaterte informasjonssystemer. Banken vurderer jevnlig de etablerte retningslinjene for risikostyring og systemet som er etablert for å sikre at endringer i produkter og markeder blir reflektert i risikorammene.

Ansvar for bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre og ledelsen. Styret vedtar bankens mål og rammestruktur innenfor alle risikoområder, herunder Policy for virksomhets- og risikostyring. Dokumentet gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen, i banken og ses i sammenheng med bankens strategi og vedtekter. Revisjon av dokumentet skjer ved behov og minimum én gang pr. år.

Administrerende banksjef har ansvaret for bankens samlede risikostyring. Alle beslutninger knyttet til risiko og risikostyring blir normalt fattet av administrerende banksjef i samråd med øvrige medlemmer i bankens ledelse.

Alle ledere i banken har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med banken sin vedtatte risikoprofil.

Covid 19 pandemien har hittil ikke påvirket banken i vesentlig grad.

FINANSIELL RISIKO

Berg Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III-regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til finansforetaksloven og kapitalkravsforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instruksjoner i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko (herunder markeds- og renterisiko) og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko, (herunder strategisk- og omdømmerisiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko, (for kredittrisiko).

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall og refinansiere gjeld til en akseptabel pris. Risikoen omfatter også bankens evne til å finansiere ønsket vekst uten vesentlig økte kostnader. Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. På denne måten eksponeres banken for likviditetsrisiko.

Av bankens likviditetspolicy, som er styrebehandlet, fremgår det at banken skal ha en lav likviditetsrisiko. Likviditetspolicyen har klare rammer for likviditetsnivået i banken, herunder måltall for bufferlikviditet, krav til kort- og langsiktig finansiering, mål for innskuddsdekning og vedtatte rammer for finansieringsstruktur. Likviditetsstyringen tar utgangspunkt i bankens Likviditetspolicy. Likviditetspolicy gjennomgås minimum årlig. Likviditetspolicy med rammer gjenspeiler bankens konservative risikoprofil på området. Bankens innskudd består hovedsakelig a innskudd fra kunder i bankens markedsområde.

Likviditetssituasjonen betraktes som god. Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kredittinstitusjoner.

Se note 14 for vurdering av likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Banken er eksponert for markedsrisiko, som er risikoen for at virkelig verdi av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle instrumenter vil endres pga. endringer i markedspriser Markedsrisiko er knyttet til åpne posisjoner i rente-,

valuta og aksjeprodukter som er eksponert mot endrede markedspriser og endringer i volatiliteten til priser som rentesatser, kredittspreader, valutakurser og aksjepriser.

Styring av markedsrisiko tar utgangspunkt i styrevedtatt Policy for markedsrisiko hvor det er satt rammer for eksponering innen ulike risikokategorier. I dokumentet er det nedfelt klare rammer for mulige investeringer. Banken avtale med Eika Kapitalforvaltning AS om aktiv forvaltningservice av bankens obligasjons- og verdipapirportefølje og avtale med AlphaSpar om aktiv forvaltning av bankens portefølje av fond, egenkapitalbevis og/eller bankaksjer. Avtalene har et klart mandat for risikoeksponering og er i samsvar med policy for markedsrisiko. Rammene ligger godt innenfor de myndighetsbestemte maksimalgrensene, og vurderes årlig av styret. Bankens markedsrisiko skal være lav til moderat.

Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til styre og ledelse.

OPERASJONELL RISIKO

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Det er utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer, mv., og dette sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Hendelser som har påvirket, eller kan påvirke bankens lønnsomhet og/eller omdømme, følges systematisk opp. I tillegg til at det årlig foretas en gjennomgang av vesentlige operasjonelle risikoer og kontrolltiltak, foretar ledelsen en løpende vurdering av operasjonelle risikohendelser og iverksetter ytterligere risikoreducerende tiltak ved behov. Det foretas løpende rapportering av operasjonelle tapshendelser og internkontrollavvik til ledelse og styret. Bankens operasjonelle risiko skal være lav.

FORRETNINGSRISIKO

Forretningsrisiko omfatter risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjon eller myndighetenes reguleringer. Styring og kontroll med bankens forretningsrisiko er basert på bankens styrefastsatte policy. Det påligger alle ansatte å bidra til at kundenes behov og rettigheter ivaretas på en tilfredsstillende måte, herunder gjennom en faglig god og redelig kundebehandling som sikrer at bankens kunder kan ta bevisste og velinformerte valg. Forretningsrisiko inkluderer også omdømmerisiko. Risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2020 foretatt etter samme opplegg som foregående år. Det er foretatt systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har iverksatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instruksjoner og det rammeverk som er etablert i bankens systemer. Vurderingen har resultert i restrisiko som er den risiko banken har vurdert i forhold til iverksettelse av utvidede tiltak for å begrense risikoen ytterligere.

STRATEGISK RISIKO

Risiko for at banken ikke skal «overleve». Dette er den fundamentale risiko for styret og ledergruppen. Risiko for at verdien av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår

COMPLIANCE

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Banken vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar årlig Retningslinjer for risikostyrings- og compliancefunksjonen. Retningslinjene beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering. Det arbeides kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

Aktiviteten på complianceområdet har vært stor i senere år, særlig knyttet opp mot kravene innen hvitvasking og GDPR. Banken har implementert spesifikke rutiner og retningslinjer for å sikre etterlevelse, og jobber aktivt for å opprettholde og videreutvikle de ansattes kompetanse på området.

NOTE 6 – Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet

2020

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet Pr. klasse finansielt instrument:	Brutto utlån			Sum utlån
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	2.390.850	8.231	0	2.399.080
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	253.541	36.614	0	290.155
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	75.943	61.779	0	137.721
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	0	0	6.415	6.415
Sum brutto utlån	2.720.333	106.623	6.415	2.833.371
Nedskrivninger	-759	-10.702	-995	-12.456
Sum utlån til balanseført verdi	2.719.574	95.921	5.420	2.820.915

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet Pr. klasse finansielt instrument:	Personmarkedet			Sum utlån
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	2.158.983	8.231	0	2.167.214
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	109.374	26.706	0	136.079
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	63.977	30.712	0	94.689
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	0	0	4.682	4.682
Sum brutto utlån	2.332.334	65.648	4.682	2.402.664
Nedskrivninger	-310	-4.696	-915	-5.921
Sum utlån til bokført verdi	2.332.024	60.952	3.767	2.396.743

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet Pr. klasse finansielt instrument:	Bedriftsmarkedet			Sum utlån
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	231.867	0	0	231.867
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	144.167	9.908	0	154.075
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	11.965	31.067	0	43.032
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	0	0	1.733	1.733
Sum brutto utlån	387.999	40.975	1.733	430.707
Nedskrivninger	-449	-6.006	-80	-6.535
Sum utlån til bokført verdi	387.550	34.969	1.653	424.172

Ubenyttede kreditter og garantier fordelt på nivå for kredittkvalitet Pr. klasse finansielt instrument:	Ubenyttede kreditter og garantier			Sum eksponering
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	197.289	7.920	0	205.209
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	6.514	2.137	0	8.651
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	816	7.537	0	8.352
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	0	31	0	31
Sum ubenyttede kreditter og garantier	204.619	17.625	0	222.243
Nedskrivninger	-19	-113	0	-132
Netto ubenyttede kreditter og garantier	204.600	17.512	0	222.111

2019

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet		Brutto utlån			
Pr. klasse finansielt instrument:	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maksimal kreditteknsp.
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	2.080.954	167.151	5.513		2.253.618
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	642.661	22.071	9.022		673.754
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	211.113	6.348	4.919		222.380
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	7.133		236	3.170	4.199
Opptjente renter (ikke klassifisert)	3.205				3.205
Total	2.945.066	195.570	19.690	3.170	3.157.156
Gruppenedskrivninger	-9.389				-9.389
Total	2.935.677	195.570	19.690	3.170	3.147.767

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet		Personmarkedet			
Pr. klasse finansielt instrument:	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maksimal kreditteknsp.
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	1.927.814	114.742	3.740		2.046.296
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	377.012	2.034	246		379.292
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	138.452	2.026	75		140.553
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	2.852			1.120	1.732
Opptjente renter (ikke klassifisert)	2.969				2.969
Total	2.449.099	118.802	4.061	1.120	2.570.842
Gruppenedskrivninger	-4.606				-4.606
Total	2.444.494	118.802	4.061	1.120	2.566.236

Utlån til kunder fordelt på nivå for kredittkvalitet		Bedriftsmarkedet			
Pr. klasse finansielt instrument:	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maksimal kreditteknsp.
Lav risiko (risikoklasse 1-3)	153.140	52.409	1.773		207.322
Middels risiko (risikoklasse 4-7)	265.649	20.037	8.776		294.462
Høy risiko (risikoklasse 8-10)	72.661	4.322	4.844		81.827
Misligholdt og tapsutsatt (risikoklasse 11-12)	4.281		236	2.050	2.467
Opptjente renter (ikke klassifisert)	236				236
Total	495.967	76.768	15.629	2.050	586.314
Gruppenedskrivninger	-4.784				-4.784
Total	491.183	76.768	15.629	2.050	581.530

NOTE 7 – Fordeling av utlån

Utlån fordelt på fordringstyper	2020	2019
Kasse-, drifts- og brukskreditter	241.696	255.062
Byggelån	14.770	16.623
Nedbetalingslån	2.576.905	2.673.381
Brutto utlån og fordringer på kunder	2.833.371	2.945.066
Nedskrivning steg 1	-759	0
Nedskrivning steg 2	-10.702	-9.389
Nedskrivning steg 3	-995	-3.170
Netto utlån og fordringer på kunder	2.820.915	2.932.507
Utlån formidlet til Eika Boligkreditt AS	1.279.922	1.387.467
Utlån inkl. Eika Boligkreditt AS	4.100.837	4.319.974

Brutto utlån fordelt på geografi	2020	2019
Halden	1.913.505	1.979.778
Sarpsborg	170.614	177.945
Fredrikstad	387.646	420.337
Hvaler	28.880	28.828
Aremark	33.147	50.985
Øvrig Viken	107.241	98.927
Resten	192.339	188.267
Sum	2.833.372	2.945.066

NOTE 8 – Kredittforringede lån

Banken har 5,4 mill. kroner i steg 3 hvor det ikke er foretatt nedskrivning grunnet verdien på sikkerhetsstillelsen. Banken har elleve engasjement som er merket med «forbearance» (betalingslettelser). Til sammen utgjør dette 17,2 mill. kroner. Tre av disse er i steg 3, til sammen 4,8 mill. kroner hvorav det er utført en individuell nedskrivning med 0,7 mill. kroner. Åtte engasjement er plassert i steg 2 – 12,4 mill. kroner.

2020

Fordelt etter sektor/næring	Brutto nedskrevne engasjement	Nedskrivning steg 3	Netto nedskrevne engasjement
Personmarkedet	4.682	-915	3.767
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk og fiske			0
Industri			0
Bygg, anlegg	0		0
Varehandel			0
Transport og lagring			0
Eiendomsdrift og tjenesteyting			0
Annen næring	1.733	-80	1.653
Sum	6.415	-995	5.420

2019

Fordelt etter sektor/næring	Brutto nedskrevne engasjement	Individuelle nedskrivninger	Netto nedskrevne engasjement
Personmarkedet	2.819	-1.120	1.699
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk og fiske		0	0
Industri		0	0
Bygg, anlegg		0	0
Varehandel	22	0	22
Transport og lagring		0	0
Eiendomsdrift og tjenesteyting	1.554	0	1.554
Annen næring	2.704	-2.050	654
Sum	7.099	-3.170	3.929

Kredittforringede lån

	2020	2019
Brutto misligholdte lån - over 90 dager	4.792	1.849
Nedskrivning steg 3	-61	
Individuelle nedskrivninger		-260
Netto misligholdte lån	4.731	1.589
Andre kredittforringede lån	1.624	5.250
Nedskrivning steg 3	-934	
Individuelle nedskrivninger		-2.910
Netto kredittforringede ikke misligholdte lån	690	2.340
Netto misligholdt og kredittforringede engasjement	5.421	3.929

Kredittforringede lån fordelt etter sikkerheter

Tall i tusen kroner	2020	
	Beløp	%
Utlån med pant i bolig	4.836	75,4 %
Utlån med pant i annen sikkerhet	1.053	16,4 %
Utlån til offentlig sektor	0	0,0 %
Utlån uten sikkerhet	526	8,2 %
Ansvarlig lånekapital	0	0,0 %
Sum kredittforringede utlån	6.415	100 %

NOTE 9 – Forfalte og kredittforringede lån

	Ikke forfalte lån	Over 1 t.o.m. 3 mnd.				Over 6 t.o.m. 12 mnd.		Sum forfalte lån	Kredittforringede lån
		Under 1 mnd.	Over 1 t.o.m. 3 mnd.	Over 3 t.o.m. 6 mnd.	Over 6 t.o.m. 12 mnd.	Over 1 år			
2020									
Privatmarkedet	2.377.443	22.036	0	1.148	1.844	193	25.221	4.682	
Bedriftsmarkedet	421.444	7.652	0	0	1.611	0	9.263	1.733	
Totalt	2.798.887	29.688	0	1.148	3.455	193	34.484	6.415	
2019									
Privatmarkedet	2.417.541	31.329		47		182	31.558	2.819	
Bedriftsmarkedet	493.241	2.704		22			2.726	4.280	
Totalt	2.910.782	34.033	0	69	0	182	34.284	7.099	

NOTE 10 – Eksponering på utlån

2020	Tall i tusen kroner	Brutto utlån	Ned-	Ned-	Ned-	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ned-	Ned-	Ned-	Maks kreditt-eksponering
			skrivning steg 1	skrivning steg 2	skrivning steg 3			skrivning steg 1	skrivning steg 2	skrivning steg 3	
	Personmarkedet	2.402.664	-310	-4.696	-915	127.892	4.131	-5	-1	0	2.528.761
	Næringssektor fordelt:										
	Jordbruk, skogbruk og fiske	118.437	-24	-27	0	20.454	220	-1	0	0	139.058
	Industri	10.147	-5	-13	0	32.027	80	-2	0	0	42.234
	Bygg, anlegg	52.571	-14	-98	0	7.677	4.359	-3	-10	0	64.481
	Varehandel	37.613	-289	-223	0	9.321	3.116	-3	-76	0	49.459
	Transport og lagring	3.717	-3	-1	0	896	3.300	-2	-7	0	7.900
	Eiendomsdrift og tjenesteyting	146.850	-92	-5.634	0	1.563	1.096	0	-2	0	143.780
	Annen næring	61.372	-22	-10	-80	3.907	2.205	-2	-17	0	67.353
	Sum	2.833.371	-759	-10.702	-995	203.736	18.507	-19	-113	0	3.043.026
2019											
	Tall i tusen kroner					Brutto utlån	Ind. nedskriv.	Ubenytt. kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditt-eksponering
	Personmarkedet					2.448.917	-1.120	118.764	4.061		2.570.622
	Næringssektor fordelt:										
	Jordbruk, skogbruk og fiske					137.682		21.300	411		159.393
	Industri					14.841		33.669	80		48.590
	Bygg, anlegg					73.122		7.568	5.512		86.202
	Varehandel					32.248		9.092	3.116		44.456
	Transport og lagring					3.191		650	2.999		6.840
	Eiendomsdrift og tjenesteyting					183.546		1.443	1.096		186.085
	Annen næring					51.519	-2.050	2.993	2.415		54.877
	Sum					2.945.066	-3.170	195.479	19.690	0	3.157.065
	Gruppenedskrivninger										-9.389
	Total										3.147.676

NOTE 11 – Nedskrivninger, tap finansiell risiko

I henhold til IFRS 9 er bankens utlån til kunder, ubenyttede kreditter og garantier gruppert i tre steg basert på:

- Misligholdssannsynligheter (PD) på innregningstidpunktet sammenlignet med misligholdssannsynlighet på balansedagen.
- Øvrige indikatorer på vesentlig økning i kredittrisiko og/eller kredittforringelse
 - Antall dager med betalingsmislighold
 - Betalingslettelser ved finansielle vanskeligheter
 - Skjønnsmessige tapsvurderinger

Fordelingen mellom stegene gjøres for det enkelte lån eller engasjement.

Tabellene under spesifiserer endringene i periodens nedskrivninger og brutto balanseført utlån, garantier og ubenyttede trekkrettigheter for hvert steg, og inkluderer følgende elementer:

- Nedskrivning på overføring mellom stegene som skyldes endring i kredittrisiko, fra 12 måneders forventet kredittap i steg 1 til kreditt tap over levetiden til instrumentet i steg 2 og steg 3.
- Økning i nedskrivninger ved utstedelse av nye utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Reduksjon i nedskrivninger ved fraregning av utlån, ubenyttede kreditter og garantier.
- Økning eller reduksjon i nedskrivninger som skyldes endringer i inputvariabler, beregningsforutsetninger, makroøkonomiske forutsetninger og effekten av diskontering.

Nedskrivning på ubenyttede kreditter og garantier er balanseført som gjeldsforpliktelse i regnskapet.

2020	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder - personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2020	813	3.418	1.120	5.351
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	5	-149	0	-144
Overføringer til steg 2	-13	206	0	193
Overføringer til steg 3	0	0	0	0
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	13	0	3	16
Utlån som er fraregnet i perioden	-204	-196	-825	-1.225
Konstaterte tap				0
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	205	259	-73	392
Andre justeringer	-508	1.157	690	1.339
Nedskrivninger personmarkedet pr. 31.12.2020	310	4.696	915	5.921

2020	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder - personmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2020	2.354.918	91.195	2.804	2.448.917
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	35.189	-35.189	0	0
Overføringer til steg 2	-34.653	34.653	0	0
Overføringer til steg 3	-1.839	0	1.839	0
Nye utlån utbetalt	798.344	9.204	2.322	809.870
Utlån som er fraregnet i perioden	-820.211	-34.214	-2.283	-856.708
Konstaterte tap				0
Andre justeringer	585			585
Brutto utlån til personmarkedet pr. 31.12.2020	2.332.334	65.648	4.682	2.402.664

2020	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på utlån til kunder - bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2020	525	3.951	2.050	6.526
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	16	-171	0	-155
Overføringer til steg 2	-12	63	0	51
Overføringer til steg 3	0	-44	0	-44
Nedskrivninger på nye utlån utbetalt i året	11	4	0	15
Utlån som er fraregnet i perioden	-138	-364	-2.002	-2.504
Konstaterte tap				0
Endet eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-101	716	32	647
Andre justeringer	147	1.851	0	1.999
Nedskrivninger bedriftsmarkedet pr. 31.12.2020	449	6.006	80	6.535

2020	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Brutto utlån til kunder - bedriftsmarkedet	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto utlån pr. 01.01.2020	436.796	56.643	2.707	496.146
Overføringer mellom steg:				
Overføringer til steg 1	16.432	-16.432	0	0
Overføringer til steg 2	-6.865	6.865	0	0
Overføringer til steg 3	0	-1.611	1.611	0
Nye utlån utbetalt	67.928	11.134	0	79.062
Utlån som er fraregnet i perioden	-126.292	-15.625	-2.584	-144.501
Konstaterte tap				0
Brutto utlån til bedriftsmarkedet pr. 31.12.2020	387.999	40.975	1.733	430.707

2020	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Nedskrivninger pr. 01.01.2020	54	130	0	184
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	2	-17	0	-14
Overføringer til steg 2	-7	40	0	32
Overføringer til steg 3	0	0	0	0
Nedskrivninger på nye kreditter og garantier	4	19	0	23
Nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier som er fraregnet i periode	-6	-39	0	-45
Endret eksponering eller endringer i modell eller risikoparametre	-31	-21	0	-52
Andre justeringer	3	1	0	4
Nedskrivninger pr. 31.12.2020	19	113	0	132

2020	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Ubenyttede kreditter og garantier	12 mnd. tap	Livstid tap	Livstid tap	Totalt
Brutto balanseførte engasjement pr. 01.01.2020	196.500	18.760	0	215.261
Overføringer:				
Overføringer til steg 1	954	-954	0	0
Overføringer til steg 2	-306	306	0	0
Overføringer til steg 3	0	0	0	0
Nye/endrede ubenyttede kreditter og garantier	29.193	125	0	29.318
Engasjement som er fraregnet i perioden	-21.723	-612	0	-22.335
Brutto balanseførte engasjement pr. 31.12.2020	204.619	17.625	0	222.243

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier	2020	2019
Individuelle nedskrivninger ved begynnelsen av perioden	3.170	2.860
Økte individuelle nedskrivninger i perioden		400
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	690	360
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger fra tidligere perioder	-2.865	-450
Konstaterte tap på lån som tidligere er nedskrevet		
Individuelle nedskrivninger ved slutten av perioden	995	3.170

Resultatførte tap på utlån, kreditter og garantier	2020	2019
Periodens endring i steg 3 på utlån	-2.175	
Periodens endring i steg 3 på garantier		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån		311
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier		
Periodens endring i forventet tap (steg 1 og 2)	2.702	
Periodens endring i gruppenedskrivninger		-119
Periodens nedskrivning forventet tap på utlån til virkelig verdi (steg 1)		
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	1.362	182
Periodens konstaterte tap, hvor det ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	23	21
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-500	-527
Periodens renter på nedskrevet del av utlån	-65	-158
Tapskostnader i perioden	1.347	-292

NOTE 12 – Store engasjement

Pr. 31.12.2020 utgjorde de 10 største konsoliderte kredittengasjementene 6,62 % (2019: 6,9 %) av brutto engasjement. Banken har et konsolidert engasjement som blir rapportert som stort engasjement, mer enn 10,00 % av ansvarlig kapital. Det største konsoliderte kredittengasjementet er på 12,09 % av ansvarlig kapital.

	2020	2019
10 største engasjement	202.331	218.144
Totalt brutto engasjement	3.055.615	3.160.235
i % brutto engasjement	6,62 %	6,90 %
Ansvarlig kapital	456.639	399.791
i % ansvarlig kapital	44,31 %	54,56 %
Største engasjement utgjør	12,09 %	9,18 %

Brutto engasjement inkluderer utlån til kunder før nedskrivning, ubenyttede kredittrammer, garantier og ubenyttede garantirammer.

NOTE 13 – Sensitivitet

Den statistiske modellen for beregning av "Expected Credit losses" (ECL) på engasjementene bygger på flere kritiske forutsetninger, herunder misligholdssannsynlighet, tap ved mislighold, forventet levetid på engasjementene og makroutvikling. Modellen og tapsestimatene er således sårbare for endringer i forutsetningene som er satt. Banken gjennomfører sensitivitetsanalyser av tapsestimater gitt endringer i sentrale forutsetninger med formål å vurdere hvordan tapsestimatene påvirkes i gitte scenarier.

Tapsavsetningene i denne noten knytter seg til modellberegnete tapsavsetningene for engasjementer i steg 1 og 2, eventuelle tilleggsavsetninger og tapsavsetninger for engasjementer er holdt utenfor.

Avsatte tap på utlån, kreditter og garantier	Bokførte nedskrivninger	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4	Scenario 5	Scenario 6
Steg 1	-1.743	-1.735	-1.779	-1.629	-1.585	-2.132	-1.759
Steg 2	-2.178	-2.142	-2.187	-2.573	-2.072	-2.618	-2.260

Beskrivelse av scenarioene:

Scenario 1: Ingen påvirkning fra makromodell

Scenarioet beskriver hvordan nedskrivningene vil se ut med en konstant "forventning til fremtiden". Det betyr at scenarioet beskriver en forventning om "ingen endringer i økonomien" frem i tid.

Scenarioet kan med fordel benyttes til å vurdere konsekvensene av framtidforventningene i de geografiske områder eller bransjer, som har større justeringer.

Scenario 2: Full løpetid på alle avtaler

Scenarioet behandler alle fasiliteter med full løpetid og simulere hvordan nedskrivningen vil endres hvis alle fasiliteter anvender kontraktuell løpetid. Nedskrivningsmodellen benytter ellers for steg 1 ett års løpetid og for steg 2 en gjennomsnittlig forventet løpetid ved beregning av nedskrivninger.

Scenario 3: PD 12 mnd. økt med 10 %

Endringen, som følge av en 10 % stigning i sannsynligheten for default scenarioet, viser effekten ved en isolert stigning i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordeling og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Scenarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

Scenario 4: PD 12 mnd. redusert med 10 %

Endringen, som følge av et 10% fall i sannsynligheten for default scenarioet, viser effekten ved et isolert fall i 12 mnd. PD. Effekten er en mulig endring i stegfordelingen og justering av ratingbånd til beregning på PD liv-kurven for kunder i steg 2. Scenarioet gjenberegner ikke PD liv som avledet faktor for ikke å ødelegge effekten ved isolert endringer av PD 12 mnd.

Scenario 5: LGD justert til å simulere 30 % fall i boligpriser

LGD, tap gitt mislighold, er endret slik at det simulerer en nedgang i boligpriser på 30 %.

Scenario 6: Forventning til fremtiden der nedsidescenarioet vektet 100 %

Scenarioet beskriver hvordan nedskrivningene vil se ut med en "forventning til fremtiden" kun basert på nedsidescenarioet.

Likviditetsrisiko

NOTE 14 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i en gitt situasjon ikke er i stand til å refinansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser.

Det er i hovedsak 3 forhold som har innvirkning på likviditetsrisiko:

1. Balansestruktur: Banken har liten forskjell i omløpsfart og bindingstid på aktiva og passiva, og har således et lavt refinansieringsbehov
2. Likviditet i markedet: Denne er vurdert til god.
3. Kredittverdighet: Kredittverdighet kommer til uttrykk gjennom banken sin rating. Viktige element i ratingen er banken sin soliditet, likviditet, inntjening, risikoprofil og porteføljekvalitet. Banken er ratet på samme nivå som banker man kan sammenligne seg med.

2020

Avtalt løpetid for hovedposter i balansen

	0- 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1- 5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Kontanter og kontantekvivalenter						5 054	5 054
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker			1 500	4 500		107 623	113 623
Netto utlån til og fordringer på kunder	21 547	28 778	137 290	603 030	1 999 413	30 857	2 820 915
Obligasjoner, sertifikat og lignende	25 032	3 004	68 153	283 269			379 458
Øvrige eiendeler						391 659	391 659
Sum eiendeler	46.579	31.782	206.943	890.799	1.999.413	535.194	3.710.709
Gjeld til kredittinstitusjoner			50 093	100 169			150 262
Innskudd fra og gjeld til kunder	20 680	152 444	277 230			2 198 356	2 648 710
Obligasjonsgjeld			200 000	75 198			275 198
Øvrig gjeld	9 191	6 749	8 613			21 287	45 840
Ansvarlig lånekapital				40 026			40 026
Sum gjeld	29.871	159.193	485.843	115.224	0	2.219.643	3.160.036
Netto	16 708	- 127 410	- 278 901	775 575	1 999 413	- 1 684 450	550 673

2019

Avtalt løpetid for hovedposter i balansen

	0- 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1- 5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Totalt
Kontanter og kontantekvivalenter						6 756	6 756
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker						115 488	115 488
Netto utlån til og fordringer på kunder	17 733	41 394	138 037	515 942	2 177 313	42 088	2 932 507
Obligasjoner, sertifikat og lignende	5 030		119 500	85 776			210 306
Øvrige eiendeler						284 120	284 120
Sum eiendeler	22.763	41.394	257.537	601.718	2.177.313	448.452	3.549.177
Gjeld til kredittinstitusjoner		50 000		150 608			200 608
Innskudd fra og gjeld til kunder	22 524	149 290		273 255		2 059 308	2 504 376
Obligasjonsgjeld		41 000		275 484			316 484
Øvrig gjeld	14 200	4 390	6 365			11 848	36 803
Ansvarlig lånekapital				40 038			40 038
Sum gjeld	36.724	244.680	6.365	739.385	0	2.071.155	3.098.310
Netto	- 13 961	- 203 286	251 172	- 137 667	2 177 313	- 1 622 703	450 868

Markedsrisiko

NOTE 15 – Valutarisiko

Banken har kun en mindre kontantbeholdning på 0,65 mill. kr i forbindelse med kjøp og salg av reisevaluta, og har ellers ingen aktiva- eller passiva poster i utenlandsk valuta pr. 31.12.2020.

Bankens risiko er ubetydelig.

NOTE 16 – Kursrisiko

Kursrisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på obligasjoner og egenkapitalpapirer som banken har investert i. Banken har etablert rammer for investeringer. Investeringer ut over rammen skal godkjennes av bankens styre.

NOTE 17 – Renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at bankens utlans- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først foreta renteendringer på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring i markedsrenten vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Banken har en lav renteeksponering på sine utlån. Pr. 31.12.2020 er det ingen fastrentelån eller fastrenteinnskudd.

Beholdningen av obligasjoner har gjennomsnittlige vektet løpetid på 1,7 år. Gjennomsnittlig vektet durasjon er 0,1. Dette gir en rentefølsomhet ved 1 % renteendring på kr 0,6 mill. ved årets slutt. Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer.

Tid frem til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen nedenfor.

2020

Tidspunkt fram til endring av rentevilkår

Tall i tusen kroner	Rentebinding 0 - 1 mnd.	Rentebinding 1 - 3 mnd.	Rentebinding 3 mnd. - 1 år	Rentebinding 1 - 5 år	Rentebinding over 5 år	Uten rente- eksponering	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter						5.054	5.054
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker						113.623	113.623
Netto utlån til og fordringer på kunder		2.820.915					2.820.915
Obligasjoner, sertifikat og lignende	97.874	281.584					379.458
Øvrige eiendeler						391.659	391.659
Sum eiendeler	97.874	3.102.499	-	-	-	510.336	3.710.709
-herav i utlandsk valuta	0	0	0	0	0	650	650
Gjeld til kredittinstitusjoner		150.262				0	150.262
Innskudd fra og gjeld til kunder		2.648.710				0	2.648.710
Obligasjonsgjeld		275.198					275.198
Finansielle derivater							0
Øvrig gjeld						45.840	45.840
Ansvarlig lånekapital		40.026					40.026
Sum gjeld	-	3.114.196	-	-	-	45.840	3.160.036
-herav i utlandsk valuta	0	0	0	0	0	109	109
Netto renteeksponering eiendeler og gjeld	97.874	- 11.697	0	0	0	464.497	550.674

2019

Tall i tusen kroner	Rentebinding 0 - 1 mnd.	Rentebinding 1 - 3 mnd.	Rentebinding 3 mnd. - 1 år	Rentebinding 1 - 5 år	Rentebinding over 5 år	Uten rente- eksponering	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter						6.756	6.756
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker						115.488	115.488
Netto utlån til og fordringer på kunder		2.932.507					2.932.507
Obligasjoner, sertifikat og lignende	32.250	146.924	31.132				210.306
Øvrige eiendeler						284.120	284.120
Sum eiendeler	32.250	3.079.431	31.132	-	-	406.364	3.549.177
-herav i utlandsk valuta						305	305
Gjeld til kredittinstitusjoner		200.608					200.608
Innskudd fra og gjeld til kunder		2.504.377				0	2.504.377
Obligasjonsgjeld		316.484					316.484
Øvrig gjeld						36.803	36.803
Ansvarlig lånekapital		40.038					40.038
Sum gjeld	-	3.061.507	-	-	-	36.803	3.098.310
-herav i utlandsk valuta	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteeksponering eiendeler og gjeld	32.250	17.924	31.132	0	0	369.562	450.868

Endring av rentevilkår

Renterisiko oppstår i forbindelse med bankens utlåns- og innlånsvirksomhet. Renterisiko er ett resultat av at rentebindingstiden for bankens aktiva- og passiva side ikke er sammenfallende.

Renterisiko pr. 31.12.2020

Eiendeler	Eksponering	Renteløpetid	Renterisiko ved 1%
Utlån til kunder med flytende rente	2.833.371	0,12	(3.269)
Utlån til kunder med rentebinding			
Rentebærende verdipapirer	525.180	0,15	(788)
Øvrige rentebærende eiendeler	113.623	0,15	(170)
Gjeld			
Innskudd med rentebinding			
Flytende innskudd	2.648.709	0,15	4.075
Verdipapirgjeld	275.198	0,15	413
Øvrig rentebærende gjeld	190.308	0,10	190
Utenom balansen			
Renterisiko i derivater (aktivisikring)	0		-
Renterisiko i derivater (passivasikring)	0		-
Sum renterisiko			451

Avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser for hovedposter i balansen

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding. En renteendring på 1 % vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 0,45 millioner kroner.

Resultatregnskap

NOTE 18 – Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

	2020	2019		
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (amortisert kost)	649	1 698		
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (amortisert kost)	91 410	106 425		
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi)				
Renter og lignende inntekter av sertifikat, obligasjoner og andre rentebærende verdipapir (virkelig verdi)	3 675	4 164		
Andre renteinntekter og lignende inntekter	0	2		
Sum renteinntekter og lignende inntekter	95.734	112.289		
			Gjennomsnittlig rentesats	Gjennomsnittlig rentesats
			2020	2019
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	3 190	4 470	1,76 %	2,23 %
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	22 333	27 897	0,85 %	1,16 %
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	4 897	9 037	1,71 %	2,33 %
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	1 170	1 400	2,91 %	3,49 %
Andre rentekostnader og lignende kostnader	1 476	1 104		
Sum rentekostnader og lignende kostnader	33.066	43.908		
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	62.668	68.381		

NOTE 19 – Andre inntekter

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

	2020	2019
Garantiprovisjon	216	249
Formidlingsprovisjoner	282	233
Provisjoner fra Eika Boligkreditt	12 108	10 466
Betalingsformidling	9 791	11 652
Verdipapirforvaltning	1 930	1 712
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	6 621	8 104
Andre provisjons- og gebyrinntekter	506	467
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	31.454	32.883

Provisjonskostnader

	2020	2019
Garantiprovisjon		
Betalingsformidling	3 220	3 855
Andre gebyr- og provisjonskostnader	445	566
Sum provisjonskostnader med mer	3.665	4.421

Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter

	2020	2019
Netto gevinst/tap på utlån og fordringer	0	0
Netto gevinst/tap på sertifikat og obligasjoner	84	-394
Netto gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	3.687	3.081
Netto gevinst/tap på valuta	622	787
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	4.393	3.474

Utbytte

	2020	2019
Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	12.858	10.347
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper	1.333	634
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	14.191	10.981

NOTE 20 – Lønn og andre personalkostnader

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom renten på lån og myndighetenes normrente. Samlede lån til ansatte med rentesubsidierte rentevilkår: kr 42,8 mill. Samlede lån til ansatte med ordinære rentevilkår: kr 17,9 mill. Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier. Berg Sparebank har ikke etablert bonusordninger eller andre særskilte former for kompensasjon til styremedlemmene. Banken benytter ikke aksjeverdibasert godtgjørelse. Banken har aktivitets-, kvalitets- og resultatbonus som gjelder for alle ansatte med unntak av administrerende banksjef.

Antal årsverk i banken pr. 31.12.2020	22,5
Kostnader til rentesubsidiering av lån til ansatte i regnskapsåret	343,0

	2020	2019
Lønn	15.324	16.759
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	3.345	3.597
Pensjoner	1.869	1.765
Sosiale kostnader	605	678
Sum lønn og andre personalkostnader	21.144	22.798

2020		Annen		Lån og sikk.
Adm. banksjef	Lønn m.v.	godtgjørelse	Otp-Pensjon	still.
Jørn Berg	1.509	36	160	2.886
Sum ledende ansatte	1.509	36	160	2.886

2020		Ordinært	Lån og sikk.
Styret		honorar	still.
Leder Bjørn Sigurd Brevig		134	6.024
Nestleder Terje Kristiansen		71	3.180
Styremedlem Bård Degnes		60	4.397
Styremedlem Karianne Hauge		61	
Styremedlem Malin Hansen		88	
Ansattmedlem Merete Dammyr		60	
Samlede ytelser og lån til styret		474	13.601

2020		Ordinært	Lån og sikk.
Generalforsamling		honorar	still.
Leder Anne Wahlstrøm		12	2.378
Nestleder Knut R. Nilsen		4	792
Øvrige medlemmer			18.477
Samlede ytelser og lån til generalforsamlingen		16	21.647

2019		Annen		Lån og sikk.
Adm. banksjef	Lønn m.v.	godtgjørelse	Otp-Pensjon	still.
Jørn Berg	1.435	31	157	2.977
Sum ledende ansatte	1.435	31	157	2.977

2019		Ordinært	Lån og sikk.
Styret		honorar	still.
Leder Bjørn Sigurd Brevig		147	7.253
Nestleder Terje Kristiansen		80	3.180
Styremedlem Bård Degnes		59	4.527
Styremedlem Karianne Hauge		46	0
Styremedlem Malin Hansen		100	0
Ansattmedlem Merete Dammyr		61	1.403
Samlede ytelser og lån til styret		493	16.363

2019		Ordinært	Lån og sikk.
Generalforsamling		honorar	still.
Leder Anne Wahlstrøm		12	2.638
Nestleder Knut R. Nilsen		4	872
Øvrige medlemmer			16.854
Samlede ytelser og lån til generalforsamlingen		16	20.364

Medlem i valgkomiteen får godtgjørelse på kr 1.200 pr møte.

NOTE 21 – Pensjonskostnad

	2020	2019
Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente	1,50 %	2,30 %
Forventet avkastning	1,50 %	2,30 %
Lønnsregulering	3,00 %	3,00 %
G-regulering	1,50 %	2,00 %
Pensjonsregulering	1,75 %	2,00 %
Arbeidsgiveravgift-sats	19,10 %	19,10 %
Beløp mot OCI/direkte mot egenkapital i perioden		
Estimatavvik tap (gevinst) – endring i de andre økonomiske forutsetningene midler	1.597	1.180
Estimatavvik /arbeidsgiveravgift	305	225
Estimatavvik tap (gevinst) i perioden ført mot OCI/egenkapitalen	1.902	1.405
Spesifikasjon av netto pensjonskostnad i resultatregnskapet		
	2020	2019
Usikrede pensjonsordninger	411	338
Egenandel AFP	290	332
Innskuddsbasert ordning	1.168	1.095
Sum pensjonskostnader	1.869	1.765

NOTE 22 – Andre driftskostnader

Andre driftskostnader	2020	2019
Konverteringskostnader	9.208	0
EDB kostnader	13.964	12.647
Formueskatt	910	0
Honorar ekstern revisor	627	415
Kjøp eksterne tjenester	2.443	1.519
Kontorrekvisita, porto, telekostnader	960	1.111
Kostnader leidi lokaler	585	679
Leie av lokaler	2.901	2.895
Markedsføring	2.528	2.879
Reiser	202	361
Andre driftskostnader	3.606	3.450
Sum andre driftskostnader	37.934	25.957
Honorar til ekstern revisor		
Lovpålagt revisjon	400	335
Andre attestasjonstjenester	63	49
Annen bistand inkl IFRS/regnskap, tilsyn og skatt	164	31
Sum revisjonshonorar inkl. mva	627	415

NOTE 23 – Transaksjoner med nærstående

Berg Sparebank Eiendomsmegling AS er et 74,5 % eid datterselskap. Banken har leiekontrakt med AS Storgaten 10 om leie av lokale. I 2020 har banken kostnadsført MNOK 2,0 i husleie. Andre transaksjoner i 2020 mellom Berg Sparebank, AS Storgaten 10 og Berg Sparebank Eiendomsmegling AS har vært relatert til daglig bankdrift.

Selskapets navn	Kontor-kommune	Selskaps-kapital	Antall ier/stemme		Total EK	Resultat	Bokført
			aksjer	andel	2020	2020	Verdi
Berg Sp.bank Eiendomsmegling AS	Halden	850	633	74,5 %	2.296	1.041	1.711
A/S Storgaten 10	Halden	100	1.000	100,0 %	8.497	558	18.382

	Berg Sparebank		SUM
	AS Storgaten 10	Eiendomsmegling AS	
Inngående balanse 01.01.	17.824	1.680	19.504
+ Inntektsført andel resultat 2020	558	775	1.333
- Utbytte	-	-744	-744
-Kjøp aksjer	-	-	-
Balanse 31.12.	18.382	1.711	20.093
Anskaffelseskost	100	685	
Andel bokført egenkapital ved anskaffelse	100	679	
Konsernbidrag tidligere år	1.722	-	

	A/S Storgaten 10		Berg Sparebank	
	2020	2019	Eiendomsmegling AS	2019
Innskudd fra	1.576	2.946	3.310	2.099
Utlån/garantier til	7.700	10.162	-	-
Fordring	-	-	-	-
Gjeld	167	-	-	-
Renter fra	304	415	-	-
Renter til	-	1	77	87

NOTE 24 – Skatter

Skattekostnaden består av:

Betalbar skatt: 25 % av skattemessig resultat. For mye eller for lite avsatt betalbar skatt ved fjorårets ligning.

Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttes til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige.

Formuesskatt: Klassifisert som annen driftskostnad. Beregnet skyldig formuesskatt pr. 31.12. er klassifisert som annen gjeld.

Andre skattebegrep

Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:

- Permanente forskjeller: Ikke fradragsberettigede kostnader, skattefrie inntekter.
- Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskaps og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid. Netto utsatt skatt er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

Betalbar inntektsskatt	2020	2019
Resultat før skattekostnad	47 701	61 807
Andre poster ført på utvidet resultat før skattekostnad	6 194	0
Permanente forskjeller	- 18 007	- 13 155
Virkning av implementering IFRS 9	- 3 214	0
Endring i midlertidige forskjeller	6 298	1 352
Sum skattegrunnlag	38.972	50.004
Betalbar skatt	9.743	12.501
Betalbar formuesskatt (ført som annen driftskostnad og annen gjeld f o m 2020)		825
Betalbar skatt i balansen	9.743	13.326
Årets skattekostnad		
Betalbar inntektsskatt	9 743	12 501
Skatteeffekt implementering IFRS 9 ført mot egenkapitalen 01.01.2020	- 804	0
Endring utsatt skatt over resultatet	33	- 338
For lite/(mye) avsatt skatt forrige år	9	1
Årets skattekostnad	8.981	12.164
Formueskatt		825
Herav ført på utvidet resultat	571	- 351
Skattekostnad	8.410	13.340
Resultat før skattekostnad	47 701	61 807
25 % skatt av:		
Resultat før skattekostnad	11 925	15 452
Andre poster ført på utvidet resultat før skattekostnad	1 549	0
Permanente forskjeller	- 4 502	- 3 289
For lite/(mye) avsatt skatt forrige år	9	1
Skattekostnad	8.981	12.164
Effektiv skattesats (%)	19 %	20 %
Endring balanseført utsatt skatt		
Balanseført utsatt skatt 01.01	- 3 275	- 2 937
Skatteeffekt implementering IFRS 9 ført mot egenkapitalen 01.01.2020	- 804	
Resultatført i perioden	- 1 342	- 338
Skatt på verdiendringer over utvidet resultat	571	
Balanseført utsatt skatt 31.12	-4.849	-3.275
Utsatt skatt		
Driftsmidler	225	- 115
Pensjonsforpliktelse	- 2 626	- 2 093
Uopptjent inntekt	- 731	0
Avsetning til forpliktelser	- 2 973	- 884
Aksjer utenfor fritaksmetoden	1 047	0
Rentebærende verdipapir til virkelig verdi	209	- 183
Sum utsatt skatt	-4.849	-3.275
Endring i utsatt skatt		
Driftsmidler	340	29
Pensjonsforpliktelse	- 533	393
Uopptjent inntekt	- 731	0
Avsetning til forpliktelser	- 2 089	- 171
Aksjer utenfor fritaksmetoden	1 047	0
Rentebærende verdipapir til virkelig verdi	392	87
Sum endring utsatt skatt	-1.574	338

Balanse

NOTE 25 – Kategorier av finansielle instrumenter

2020

Tall i tusen kroner	Amortisert kost	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over utvidet resultat	Totalt
Finansielle eiendeler				
Kontanter og kontantekvivalenter	5.054			5.054
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanken	113.623			113.623
Utlån til og fordringer på kunder	2.820.915			2.820.915
Sertifikat, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		379.458		379.458
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		165.903	180.359	346.262
Sum finansielle eiendeler	2.939.592	545.361	180.359	3.665.312
Finansiell gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	150.262			150.262
Innskudd fra og gjeld til kunder	2.648.710			2.648.710
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	275.198			275.198
Ansvarlig lånekapital	40.026			40.026
Sum finansiell gjeld	3.114.196	0	0	3.114.196

2019

Tall i tusen kroner	Amortisert kost	Bokført til markedspris	Bokført til kostpris	Totalt
Finansielle eiendeler				
Kontanter og kontantekvivalenter	6.756			6.756
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanken	115.488			115.488
Utlån til og fordringer på kunder	2.932.507			2.932.507
Sertifikat, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning		210.306		210.306
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning		124.895	137.870	262.765
Sum finansielle eiendeler	3.054.751	335.201	137.870	3.527.822
Finansiell gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner	200.608			200.608
Innskudd fra og gjeld til kunder	2.504.375			2.504.375
Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	316.484			316.484
Ansvarlig lånekapital	40.038			40.038
Sum finansiell gjeld	3.061.506	0	0	3.061.506

NOTE 26 – Virkelig verdi finansielle instrumenter

Virkelig verdi og bokført verdi av finansielle eiendeler og gjeld	2020		2019	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler bokført til amortisert kost				
Kontanter	5 054	5 054	6 756	6 756
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og sentralbanker	113 623	113 623	115 488	115 488
Utlån til kunder	2 820 915	2 820 915	2 932 507	2 932 507
Sum eiendeler vurdert til amortisert kost	2.939.592	2.939.592	3.054.751	3.054.751
Gjeld bokført til amortisert kost				
Innskudd fra kunder	2 648 710	2 648 710	2 504 375	2 504 375
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	275 198	275 910	316 484	317 623
Ansvarlig lånekapital	40 026	40 508	40 038	40 234
Sum gjeld vurdert til amortisert kost	2.963.934	2.965.128	2.860.898	2.862.233

Utlån til kunder er utsatt for markedskonkurranse. Dette vil si at mulige merverdier i utlånsporteføljen ikke vil kunne opprettholdes over lengre tid. Videre foretas det løpende nedskrivninger for tap på porteføljen. Virkelig verdi av utlån til kunder vurderes derfor å samsvare med amortisert kost.

Nivåfordeling finansielle instrumenter

	NIVÅ 1 Kvoterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettings- teknikk basert på observerbare markedsdata	NIVÅ 3 Verdsettings- teknikk basert på ikke observerbare markedsdata	Total
2020				
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet		545.361		545.361
Verdipapirer til virkelig verdi over utvidet resultat			180.360	180.360
Sum eiendeler	0	545.361	180.360	725.720
			Virkelig verdi over utvidet resultat	Virkelig verdi over resultatet
Avstemming av nivå 3				
Inngående balanse			177.608	0
Realisert gevinst resultatført				0
Urealisert gevinst og tap resultatført			8.096	0
Urealisert gevinst og tap i andre resultatkomponenter				0
Investering				0
Salg			-5.345	0
Utgående balanse			180.360	0

	2020 Kursendring			
	-20 %	-10 %	10 %	20 %
Sensitivitetsanalyse for verdsettelse i nivå 3				
Verdipapir til virkelig verdi over resultatet	0	0	0	0
Verdipapir til virkelig verdi over utvidet resultat	144.288	162.324	198.396	216.432
Sum eiendeler	144.288	162.324	198.396	216.432

Virkelig verdimålinger og –opplysninger klassifiseres etter nivå.

Verdsettelsesnivå angir nivået på verdsettelsesmetoden som er brukt for å fastsette virkelig verdi:

- Nivå 1 er verdien fastsatt ut fra kvoterte priser i aktive markeder.
- Nivå 2 er verdien utledet fra kvoterte priser, eller beregnede markedsverdier.
- Nivå 3 er verdier som ikke er basert på observerbare markedsdata. Verdsettelsen av Eika Boligkreditt AS er basert på en vurdering av egenkapitalen i selskapet.

Verdsettelsen av Eika Gruppen AS tar utgangspunkt i en verdivurdering av de enkelte selskapene som inngår i gruppen samt en samlet verdi for konsernet totalt, basert på relevante verdsettelsesmetoder. Denne verdivurderingen blir vurdert opp imot sist kjente emisjons- og/eller omsetningskurs, hensyntatt bankens egne vurderinger av hendelser frem til balansedagen. Til sammen utgjør disse aksjene 157,1 mill. kroner av totalt 180,36 mill. kroner i nivå 3.

NOTE 27 – Sertifikater og obligasjoner

Bankens obligasjoner er klassifisert til virkelig verdi over resultat.

Realisert gevinst/tap ved salg av obligasjoner blir resultatført.

2020	Kostpris	Virkelig verdi	Bokført verdi
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte	33.650	33.683	33.683
Kommune / fylke	93.113	93.180	93.180
Bank og finans	116.233	116.628	116.628
Obligasjoner med fortrinsrett	135.919	135.967	135.967
Industri			0
Sum obligasjonsportefølje	378.915	379.458	379.458
Herav børsnoterte verdipapir	363.916	364.453	364.453
2019			
Obligasjonsportefølje			
Stat / statsgaranterte			
Kommune / fylke	45.977	46.064	46.064
Bank og finans	33.218	33.218	33.218
Obligasjoner med fortrinsrett	130.935	131.024	131.024
Industri			
Sum obligasjonsportefølje	210.129	210.306	210.306
Herav børsnoterte verdipapir	126.716	126.543	126.543

NOTE 28 – Aksjer, egenkapitalbevis og fond til virkelig verdi over resultat

	Orgnummer	Antall	2020		Antall	2019	
			Kostpris	Bokført verdi		Kostpris	Bokført verdi
Sum sertifikat og obligasjoner (overført fra forrige tabell)			378.915	379.458		210.129	210.306
Aksjer							
Spareb 1 Nord-No	952706365	11.024	599	822	5.196	164	408
Sparebanken Vest	832554332	0	0	0	15.000	747	951
Sparebank 1 SMN	937901003	7.549	402	737	7.549	402	756
Spbk 1 SR-Bank	937895321	9.428	674	858	2.981	164	298
SpareBank 1 Østlandet	920426530	9.000	702	880	10.000	780	925
MOWI	964118191	4.025	713	769			
OceanYield	991844562	17.656	473	469			
Sum aksjer			3.563	4.535		2.256	3.338
Aksje- og pengemarkedsfond							
Eika Spar	980439291	289	1.000	2.036	289	1.000	1.946
Eika Sparebank	983231411	64.065	64.483	64.557	33.167	33.677	33.982
Eika Alpha	986387102	420	1.000	1.643	420	1.000	1.511
Eika Kreditt	912370275	14.160	13.424	13.856	15.717	15.708	16.191
Storebrand Indeks Norge	913222679	0	0	0	4.159	6.675	7.090
Eika Pengemarked	985187649	41.030	41.777	41.897	30.420	31.280	31.445
KLP Pengemarked	979518218	0	0	0	4.609	4.648	4.677
Eika Likviditet	893253432	25.352	25.424	25.462	24.685	25.000	25.125
Alfred Berg Gambak	953110474	69	2.021	2.881			
Storebrand Fossil Norge	918660313	1.669	2.058	2.936			
Dnb Grønt Norden	971580488	765	1.729	1.896			
KLP AksjeNorden Indeks	980854043	374	2.306	2.359			
JP Morgan China		1.745	1.729	1.845			
Sum aksje- og pengemarkedsfond			156.951	161.368		118.988	121.965
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet			160.514	165.903		121.244	125.303
Sum verdipapirer til virkelig verdi over resultatet			539.429	545.360		331.373	335.609

NOTE 29 – Aksjer og egenkapitalbevis til virkelig verdi over utvidet resultat

	Orgnummer	Antall	2020		Antall	2019	
			Kostpris	Bokført verdi		Kostpris	Bokført verdi
Aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat							
RomReal Inv EUR		5.792	6	12	0	5.792	6
SDC AF 1993 H. A	988671258	2.650	1.186	1.459	0	2.784	1.246
Eika Gruppen	979319568	441.055	22.582	71.098	8.821	441.055	21.909
Spama AS	916148690	92	9	103	26	92	9
Kredittfo for Sp	986918930	460	474	474	0	460	474
Spbk 1 OstfoldAk	837884942	9.523	1.002	2.514	114	9.523	1.002
Romania Invest A	989434071	10.000	9	9	0	10.000	9
Eika BoligKredit	885621252	20.067.171	83.903	85.981	1.701	21.308.501	89.093
NBNP 2 Rg	992073861	31.896	711	1.116	0	31.896	711
Bien Spbk ASA	991853995	512	998	998	26	512	998
Eiendomskreditt	979391285	21.705	2.215	2.643	120	21.705	2.215
Smart Innovation Norway AS	986258191	10	100	100	0	10	100
Ladies Tour Norw	913718933	100	100	100	0	100	100
Hjelmeland Spb.	937896581	8.485	781	806	58	8.485	781
Kvinesdal Spareb	937894805	9.851	896	887	0	9.851	896
Visa Inc. C		417	188	3.118	48	417	188
Visa Inc. A		179	81	1.338	0	179	81
North Bridge Opp	991669884	7.140	89	38	0	7.140	89
Eika VBB AS	918713867	1.408	5.572	5.572	0	1.408	5.572
VNN Norge	821083052	1	0	1.835	1.683	1	0
VISA Norge Holding			0	156	160		
Sum aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat			120.902	180.359	12.758	126.152	127.843

	2020	2019
Balansført verdi 01.01.	177.608	112.803
Tilgang		16.425
Avgang	-5.345	-512
Utvidet resultat	8.096	
Nedskrivning		-873
Netto urealisert gevinst ved verdiregulering		
Balansført verdi 31.12.	180.359	127.843

NOTE 30 – Eierinteresser i konsernselskap

2020

Selskapets navn	Org. nr.	Antall aksjer	Eierandel	Mottatt utbytte	Netto kapitalendring	Resultatandel - kostnad/+inntekt	Utgående balanse
Berg Sp.bank Eiendomsmegling AS	985485925	633	74,5 %	744		31	1.711
AS Storgaten 10	933556115	1.000	100 %	-		558	18.382
Sum investering i konsernselskap							20.093

2019

Selskapets navn	Org. nr.	Antall aksjer	Eierandel	Mottatt utbytte	Netto kapitalendring	Resultatandel - kostnad/+inntekt	Utgående balanse
Berg Sp.bank Eiendomsmegling AS	985485925	633	74,5 %	-	79	163	1.680
AS Storgaten 10	933556115	1.000	100 %	-		472	7.939
Sum investering i konsernselskap							9.619

NOTE 31 – Varige driftsmidler

	Utstyr og transport midler	Fast eiendom	Sum
Morbank			
Kostpris pr. 01.01.19	14.505	4.488	18.993
Tidligere oppskrivning			0
Tilgang	250		250
Kostpris pr. 31.12.19	14.755	4.488	19.243
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 31.12.19	12.462		12.462
Bokført verdi pr. 31.12.19	2.293	4.488	6.781
Kostpris pr. 01.01.20	14.755	4.488	19.243
Tilgang	47		47
Kostpris pr. 31.12.20	14.802	4.488	19.290
Verdiregulering (IFRS)		1.488	1.488
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 31.12.20	13.378		13.378
Bokført verdi pr. 31.12.20	1.424	5.976	7.400
Ordinære avskrivninger 2019		1.028	1.028
Ordinære avskrivninger 2020		916	916
Avskrivingsprosent	10% - 33%		

I forbindelse med overgang til IFRS er overgangsregelen om bruk av verdireguleringsmetoden som ny bruttov verdi på implementeringstidspunktet brukt for bygningen. Bygningen er verdsatt til virkelig verdi med ekstern takst pr. 30.11.2019. Dette medførte en økning på 1,488 mill. kr av balanseført verdi på bygningen.

	Utstyr og transport midler	Fast eiendom	Sum
Konsern			
Kostpris pr. 01.01.19	15.130	21.368	36.498
Tidligere oppskrivning		9.200	9.200
Tilgang	250	50	300
Kostpris pr. 31.12.19	15.380	30.618	45.998
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 31.12.19	12.979	9.203	22.182
Bokført verdi pr. 31.12.19	2.401	21.415	23.816
Kostpris pr. 01.01.20	15.380	30.618	45.998
Tilgang	47		47
Kostpris pr. 31.12.20	15.427	30.618	46.045
Verdiregulering (IFRS)		14.162	14.162
Akkumulerte av- og nedskrivninger pr. 31.12.20	13.939	9.789	23.728
Bokført verdi pr. 31.12.20	1.488	34.991	36.479
Ordinære avskrivninger 2019	1.066	586	1.652
Ordinære avskrivninger 2020	960	586	1.546
Avskrivingsprosent	10% - 33%	0% - 5%	

I forbindelse med overgang til IFRS er overgangsregelen om bruk av verdireguleringsmetoden som nye bruttov verdier på implementeringstidspunktet brukt for bygninger. Bygningene er verdsatt til virkelig verdi med ekstern takst pr. 30.11.2019. Dette medførte en økning på 14,162 mill. kr av balanseført verdi på bygningene.

NOTE 32 – Andre eiendeler

	2020	2019
Eiendeler ved utsatt skatt	4 849	3 275
Opptjente, ikke motatte inntekter	4 420	5 400
Andre forskuddsbetalte, ikke påløpne kostnader	1 950	1 715
Overtatte eiendeler		
Andre eiendeler	6 686	4 185
Sum forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader og opptjente, ikke motatte inntekter	17.905	14.575

NOTE 33 – Innlån fra kredittinstitusjoner

	2020	Rente	2019	Rente
Innlån fra kredittinstitusjoner til amortisert kost	150 262	1,76 %	200 608	2,23 %
Sum innlån fra kredittinstitusjoner	150.262		200.608	

Rentesatsen vist som gjennomsnittlig effektiv rente beregnet på avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning. Banken hadde ingen innskudd fra låneformidlere pr. 31.12.20 eller 31.12.19.

NOTE 34 – Innskudd fra kunde

	2020	2019
Innskudd fra og gjeld til kunder til amortisert kost	2.648.710	2.504.375
Sum innskudd kunder	2.648.710	2.504.375

Innskudd fordelt på geografiske områder

Halden	1.736.596	1.628.956
Sarpsborg	152.923	142.170
Fredrikstad	192.003	178.531
Hvaler	19.825	12.861
Aremark	18.505	20.388
Øvrig Viken	227.509	262.796
Resten	301.348	258.672
Sum innskudd	2.648.710	2.504.375

Innskuddsfordeling

Lønnstakere	2.077.520	1.929.959
Jordbruk, skogbruk og fiske	72.902	84.985
Industri	33.522	30.047
Bygg, anlegg	64.664	53.056
Varehandel	43.915	35.094
Transport og lagring	32.923	28.712
Eiendomsdrift og tjenesteyting	106.400	116.562
Annen næring	216.864	225.960
Sum innskudd	2.648.710	2.504.375

NOTE 35 – Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført verdi		Rente- vilkår
				2020	2019	
Sertifikat- og obligasjonslån						
NO0010825425	15.06.2018	15.09.2021	100.000	100.198	100.000	3 mnd. NIBOR + 0,67 %
NO0010811243	24.11.2017	24.11.2021	100.000	100.000	100.000	3 mnd. NIBOR + 0,85 %
NO0010856834	12.06.2019	15.09.2022	75.000	75.000	75.000	3 mnd. NIBOR + 0,62 %
NO0010789613	23.03.2017	23.03.2020	41.000		41.484	3 mnd. NIBOR + 0,75 %
Sum gjeld ved utstedte verdipapirer				275.198	316.484	

Lånetype/ISIN	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført verdi		Rente- vilkår
				2020	2019	
Ansvarlig lånekapital						
NO0010819352	22.03.2018	22.03.2023	40.000	40.026	40.038	3 mnd. NIBOR + 1,95 %
Sum ansvarlig lånekapital				40.026	40.038	

Endringer i verdipapirgjeld i perioden	Balanse 31.12.2019	Emitert	Forfalte/ innløste	Andre endringer	Balanse 31.12.2020
Obligasjonsgjeld	316.484		-41.000		275.198
Sum gjeld ved utstedte verdipapirer	316.484	0	-41.000	0	275.198
Ansvarlige lån	40.038				40.026
Sum ansvarlige lån	40.038	0	0	0	40.026

NOTE 36 – Annen gjeld og pensjon

	2020	2019
Annen gjeld		
Påløpte kostnader	6.905	7.979
Avsatt konverteringskostnader	8.700	-
Betalingsformidling	3.175	3.633
Skyldige offentlige avgifter	997	1.006
Skattetrekk	762	775
Leverandørgjeld	2.574	807
Avsatt formueskatt	910	-
Øvrig gjeld	1.435	907
Sum annen gjeld	25.458	15.106
Netto beløp i regnskapsført i balanseregnskapet inkl. arbeidsgiveravgift (AGA)	2020	2019
Netto pensjonsforpliktelser i periodens begynnelse	8.371	6.797
Effekt EK ved overgang til IAS 19R gevinst / (tap)		
Periodens netto pensjonskostnad	446	371
Innbetalinger/tilbakeføring premiefond/flytting til innskuddsfond		
Premiefond overføring til innskuddsfond		
Pensjonsutbetalinger over egen drift	-214	-202
Estimataavvik (tap) / gevinst	1.902	1.405
Øvrige bevegelser i perioden	-	-
Netto pensjonsforpliktelser ved periodens slutt	10.504	8.371
Pensjonsavtale banksjef	2020	2019
Netto pensjonsforpliktelser	6.505	4.836
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	1.242	924
Netto pensjonsforpliktelser ved periodens slutt	7.747	5.759
Pensjonsavtale tidligere banksjef	2020	2019
Netto pensjonsforpliktelser	2.314	2.193
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	442	419
Netto pensjonsforpliktelser ved periodens slutt	2.756	2.612
Totale pensjonsforpliktelser ved periodens slutt	10.504	8.371

Alle ansatte inngår i en felles innskuddsbasert ordning. Bankens pensjonsordning oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Som erstatning for den gamle AFP-ordningen er det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen.

Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetaling er kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet.

Annet

NOTE 37 – Garantier

Banken stiller garanti for lån som kundene har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som vilkår at lånet er innenfor 75 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.20 lån for 1.280 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet til EBK er todelt:

1. Saksgaranti: Banken garanterer for hele lånebeløpet i perioden fra utbetaling til pantesikkerhet for lånet har oppnådd rettsvern. Saksgarantien er oppad begrenset til hele lånets hovedstol med tillegg av renter og omkostninger.
2. Tapsgaranti: Banken garanterer for ethvert tap som EBK blir påført som følge av misligholdte lån, med de begrensninger som følger nedenfor. Med «tap» menes restkravet mot lånekunden under det aktuelle lånet etter at alle tilhørende pantesikkerheter er realisert, og skal anses konstatert på det tidspunktet hvor alle tilhørende pantesikkerheter for et misligholdt lån er realisert og utbetalt til EBK. Bankens tapsgaranti dekker inntil 80 prosent av det tap som konstateres på hvert enkelt lån. Samlet tapsgaranti er begrenset oppad til 1 prosent av bankens til enhver tid samlede låneportefølje i EBK, likevel slik at (i) for låneporteføljer opp til 5 millioner kroner

er tapsgarantien lik verdien av låneporteføljen og (ii) for låneporteføljer som overstiger 5 millioner kroner utgjør tapsgarantien minimum 5 millioner kroner, i alle tilfeller beregnet over de siste 4 kvartaler på rullende basis. Dette betyr at dersom bankens andel av de tap som konstateres på hvert enkelt lån i sum overstiger nevnte grense, dekker EBK det overstigende. Bankens andel av tapet dekket av tapsgarantien kan derfor maksimalt bli 80 prosent, men dersom de samlede konstaterte tap overstiger rammen, blir andelen i sum lavere enn 80 prosent.

Rett til motregning i bankens provisjon: Bankens ansvar for saksgaranti og tapsgaranti forfaller til betaling etter påkrav, men EBK kan også velge å motregne kravet i bankens fremtidige og forfalte, men ikke utbetalte provisjoner i henhold til provisjonsavtalen. Retten til motregning gjelder for en periode på inntil fire etterfølgende kvartaler fra den dato tapet ble konstatert.

I tilknytning til at eierbankene i 2012 ble aksjonærer i EBK etter utskillelsen fra Eika Gruppen AS, ble det etablert en aksjonæravtale som blant annet regulerer at eierskapet i selskapet på årlig basis skal rebalanseres. Dette vil sikre en årlig justering hvor eierandelen til den enkelte bank skal tilsvare eierbankens andel av utlånsbalansen i selskapet.

	2020	2019
Betalingsgarantier	3 048	3 080
Kontraktsgarantier	9 063	10 170
Lånegarantier		
Andre garantier	6 396	6 440
Sum garantier overfor kunder	18.507	19.690
Garantier Eika Boligkreditt		
Saksgaranti	0	0
Tapsgaranti	12 799	13 875
Sum garantier overfor Eika Boligkreditt	12.799	13.875
Sum garantier	31.306	33.565

Garantier fordelt geografisk	2020		2019	
	Kr.	%	Kr.	%
Halden	26.439	84,5 %	28.513	84,9 %
Oslo	965	3,1 %	965	2,9 %
Fredrikstad	344	1,1 %	385	1,1 %
Sarpsborg	1.694	5,4 %	1.837	5,5 %
Hvaler	26	0,1 %	1.865	5,6 %
Andre	1.839	5,9 %		
Sum garantier	31.306	100 %	33.565	100 %

NOTE 38 – Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet hendelser som har innvirkning på bankens regnskap etter 31.12.

NOTE 39 – Overgangsnoter IFRS – tabeller (kun morbank)

Tabell 1:

Finansielle eiendeler	31.12.2019		01.01.2020	
	Etter årsregnskapsforskriften		Etter IFRS 9	
Kontanter og innskudd i Norges Bank	Amortisert kost	69.625	Amortisert kost	69.625
Innskudd i og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost	52.619	Amortisert kost	52.619
Utlån til kunder	Amortisert kost	2.929.328	Amortisert kost	2.924.626
	Virkelig verdi over resultatet	-	Virkelig verdi over resultatet	-
		-	Virkelig verdi over utvidet resultat	-
Verdipapirer – rentepapirer	Laveste verdis prinsipp	209.821	Virkelig verdi over resultatet	209.821
		-		-
Verdipapirer – egenkapitalinstrumenter	Laveste verdis prinsipp	-	Virkelig verdi over resultatet	-
	Kostpris	253.146	Virkelig verdi over utvidet resultat	302.912
Anleggsmidler, bygninger	Kospris	4.488	Verdireguleringsmodell	5.976
Totalt		3.519.027		3.565.578

Tabell 2:

	31.12.2019 Etter årsregnskapsforskr.	Reklassi- fisering	Verdi- justeringer	01.01.2020 Etter IFRS 9
Amortisert kost				
Kontanter og innskudd i Norges Bank				
Åpningsbalanse forskrift og sluttbalanse IFRS 9	69.625	-	-	69.625
Innskudd i og fordringer på kredittinstitusjoner				
Åpningsbalanse forskrift	52.619	-	-	-
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap	-	-	-	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	52.619
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	2.932.504	-	-	-
Reklassifisert til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap	-	-	498	-
Verdijustering: Uamortiserte gebyrinntekter	-	-	-5.200	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	2.927.802
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer				
Åpningsbalanse forskrift	209.821	-	-	-
Reklassifisert virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	209.821
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter				
Åpningsbalanse forskrift	253.146	-	-	-
Reklassifisert til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat	-	-253.146	-	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	-
Anleggsmidler				
Åpningsbalanse forskrift	4.488	-	-	-
Reklassifisert til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat	-	-4.488	-	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	-
Finansielle eiendeler til amortisert kost		-257.634	-4.702	3.259.867

	31.12.2019 Etter årsregnskapsforskr.	Reklassi- fisering	Verdi- justeringer	01.01.2020 Etter IFRS 9
Amortisert kost				
Ubenyttede kreditter til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	195.571	-	-	-
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap	-	-	-120	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	195.451
Garantier til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	19.690	-	-	-
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap	-	-	-64	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	19.626
Finansielle forpliktelser til amortisert kost	215.261	-	-184	215.077

	31.12.2019 Etter årsregnskapsforskr.	Reklassi- fisering	Verdi- justeringer	01.01.2020 Etter IFRS 9
Virkelig verdi over utvidet resultat				
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat	-	-	-	-
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap	-	-	-	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	-
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter (valgt)				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert fra kostpris	-	253.146	-	-
Verdijustering til virkelig verdi	-	-	49.766	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	302.912
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert fra amortisert kost	-	-	-	-
Verdijustering: Nedskrivning for forventet tap	-	-	-	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	-
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultat	-	253.146	49.766	302.912

	31.12.2019 Etter årsregnskapsforskr.	Reklassi- fisering	Verdi- justeringer	01.01.2020 Etter IFRS 9
Virkelig verdi over utvidet resultat				
Anleggsmidler				
Åpningsbalanse forskrift				
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat, verdireguleringsmodell		4.488		
Verdijustering til virkelig verdi			1.488	
Sluttbalanse IFRS 9				5.976
Anleggsmidler virkelig verdi over utvidet resultat, verdiregt	-	4.488	1.488	5.976
Sum finansielle eiendeler	-	-	46.551	3.568.754
Sum finansielle forpliktelser	215.261	-	-184	215.077

Tabell 3:

	Utlåns- forskriften	Steg 1 12 mnd. tap	Steg 2 Livstid tap	Steg 3 Livstid tap	Totale nedskrivninger
Utlån til og fordringer på kunder	12.559	1.050	7.841	3.170	12.061
Ubenyttede kredittrammer til kunder	-	51	69	-	120
Garantier til kunder	-	3	61	-	64
Utlån via EBK	-	288	-	-	288
Verdipapirer	-	-	-	-	-
Sum nedskrivninger	12.559	1.392	7.971	3.170	12.533
Bokført som reduksjon av balanseposter	12.559	1.339	7.841	3.170	12.469
Bokført som avsetning på gjeldspost xxx	-	54	130	-	-

Tabell 4:

Avstemming av overgangseffekter

	Total egenkapital
Egenkapital 31.12.2019 iht. NGAAP	450.868
Verdiendring på innskudd i banker	-
Verdiendringer på utlån til kunder	-3.172
Verdiendring på obligasjoner	-
Verdiendring på egenkapitalinstrumenter (aksjer og andeler)	49.766
Verdiendring på ubenyttede kredittrammer og garantier	-138
Verdiendring på EBK	-216
Klassifisering av hybridkapital som egenkapital	-
Verdiendring på eiendommer	1.116
Verdiendring på eiendommer datterselskap	9.885
Egenkapital 01.01.2020 iht. IFRS	508.109

Tabell 5:

Egenkapitaloppstilling

	Spare- bankens fond	Gavefond	Fond for vurderings- forskjeller	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Sum egen- kapital
Sum egenkapital 31.12.2018	392.569	6.747	6.476	-	-	405.792
Utbetalt i 2019	-	-2.337	-	-	-	-2.337
Renter fondsobligasjon	-	-	-	-	-	-
Resultat 2019	42.778	4.000	634	-	-	47.412
Sum egenkapital 31.12.2019	435.347	8.411	7.111	-	-	450.869
Sum egenkapital 01.01.2020	435.347	8.411	7.111	-	-	450.869
Overgang til IFRS	-3.527	-	9.885	50.882	-	57.240
Omarbeidet egenkapital 01.01.2020	431.820	8.411	16.996	50.882	-	508.109

NOTE 40 – Leieavtaler (hvor selskapet er leietaker)

IFRS 16 Ikke kansellerbare leiekontrakter.

Effekten av disse vil bli innarbeidet i regnskapet fra 01.01.2021. For banken er beregnet effekt av IFRS 16 en balanseføring av leierett med 26,3 mill. og tilsvarende økt balanseført leieforpliktelse på 26,3 mill. Egenkapitalen vil ikke bli påvirket og IFRS16 vil ha uvesentlig påvirkning på bankens soliditet.

Banken leier kontorlokaler i Halden og Fredrikstad. Bankens lånerente er beregnet til 1,00 % og antatt prisstigning er 2,0 % pr. år. Disse leiekontraktene har ulike betingelser med muligheter for fornyelse.

Sted/utleier	Avtaleutløp	Husleie pr kv.	Beregnet bruksrett/ leieforpliktelse pr.01.01.2021
Leie Storgata 10, Halden av eget datterselskap AS Storgaten 10	31.12.2030	503.532	20.932.189
Leie Nygaardsgate 47-51, Fredrikstad av Ryen Nygaardsgt. 17 og 49/51 AS	01.04.2028	181.704	5.399.301
			26.331.490
Ikke kansellerbare leiekontrakter			
Forpliktelser for minimum leiekostnader i forbindelse med ikke kansellerbare leiekontrakter er som følger:			01.01.2021
I løpet av ett år			2.837.950
Etter ett år men innen fem år			11.351.800
Etter fem år			12.141.740
Ikke kansellerbare leiekontrakter			26.331.490

RSM

RSM Norge AS

Til generalforsamlingen i Berg Sparebank

Filipstad Brygge 1, 0252 Oslo

Pb 1312 Vika, 0112 Oslo

Org.nr: 982 316 588 MVA

T +47 23 11 42 00

F +47 23 11 42 01

Uavhengig revisors beretning

www.rsmnorge.no

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Berg Sparebanks årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 39 291 000 og et overskudd i konsernregnskapet på kr 39 557 000. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Berg Sparebank per 31. desember 2020 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Berg Sparebank per 31. desember 2020 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

RSM Norge AS is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

RSM Norge AS er medlem av/is a member of Den norske Revisorforening.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 15. mars 2021
RSM Norge AS

Inge Soteland
Statsautorisert revisor

Berg Sparebanks hovedkontor Halden:

Storgata 10

1771 Halden

Tlf. 69 19 60 00

Fax. 69 19 60 01

Avdelingskontor Fredrikstad:

Nygaardsgata 47-49 og 51

1601 Fredrikstad

Tlf. 69 19 60 00

**BERG
SPAREBANK**
Lokalbanken ved din side